

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo:

VIRTUÁLNA MENA AKO PREDMET ÚČTOVNÍCTVA
Diplomová práca

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

VIRTUÁLNA MENA AKO PREDMET ÚČTOVNÍCTVA
Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo a finančný manažment

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: Ing. Miriama Blahušiaková, PhD.

Pod'akovanie

Týmto sa chcem poďakovať vedúcej mojej diplomovej práce Ing. Miriame Blahušiakovej, PhD. za odborné vedenie, profesionálne rady, pripomienky a taktiež za všetok čas, pracovný aj osobný, ktorý mi pri písaní tejto diplomovej práce venovala.

ABSTRAKT

CHMARA, Norbert: *Virtuálna mena ako predmet účtovníctva*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Miriama Blahušiaková, PhD. – Bratislava: FHI, 2020, 64 s.

Cieľom diplomovej práce je charakterizovanie princípu fungovania virtuálnych mien vrátane systému Blockchain, identifikovanie legislatívnych nástrojov vplyvujúcich na procesy účtovania a zdaňovania virtuálnej meny v podmienkach Slovenskej republiky a praktické znázornenie možných situácií, ku ktorým dochádza v súvislosti s uskutočňovaním obchodných operácií s virtuálnou menou z pohľadu právnických a fyzických osôb. Diplomová práca obsahuje 3 kapitoly, 15 tabuliek a 28 obrázkov. Obsah prvej kapitoly je tvorený teoretickými poznatkami z oblasti svetového historického vývoja platidiel, spôsobu fungovania a získavania virtuálnych mien a legislatívnymi opatreniami, ktoré vládna moc prijala v súvislosti s rozmachom záujmu o obchodovanie s virtuálnymi menami. V druhej kapitole sú jasne vymedzené ciele diplomovej práce a spôsoby ich dosiahnutia vrátane postupov a použitých metód. Tretia kapitola je venovaná premietnutiu teoretických poznatkov do praktických príkladov, pričom bol kladený dôraz na čo najširšie spektrum modelových situácií pri obchodovaní s virtuálnymi menami. Príklady sú znázornené vo forme účtovných prípadov a vyplnených daňových priznaní a výkazov účtovnej závierky v členení na podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a fyzické osoby.

Kľúčové slová: virtuálna mena, daň z príjmov, oceňovanie, účtovanie

ABSTRACT

CHMARA, Norbert: Virtual Currency as the Subject of Accounting. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing – Supervisor: Ing. Miriama Blahušiaková, PhD. – Bratislava: FHI, 2020, 64 s.

The main goal of the master thesis is to characterize the principles of functioning of the virtual currencies including Blockchain mechanism, to identify legislation which affects the processes of accounting and taxation of the virtual currency in Slovak republic and to illustrate the possible situations that occur in coherence with business operations with virtual currency from company and private person view. This thesis contains 3 chapters, 15 tables and 28 pictures. The content of the first chapter consists of theoretical knowledge of the world historical development of currencies, the way of functioning and obtaining virtual currencies and legislative measures that government has made in connection with expansion of interest in tradings with virtual currencies. The second chapter clearly defines the objectives of the thesis and how to achieve them, including the procedures and methods used. The third chapter is devoted to the projection of theoretical knowledge into practical examples with emphasis on the widest possible spectrum of model situations in trading with virtual currencies. Examples are shown in the form of accounting cases and completed tax and financial statements, broken down into business entities, non-profit organizations and individuals.

Key words: virtual currency, income tax, valuation, accounting

Obsah

Úvod	11
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	12
1.1 Pôvod platidiel	12
1.2 Historický vývoj platidiel	13
1.3 Prirodzená a trhová hodnota tovarov a služieb	15
1.4 Vznik a fungovanie virtuálnej meny	16
1.4.1 Charakteristika virtuálnej meny	17
1.4.2 Blockchain	20
1.5 Spôsoby získavania a výmeny virtuálnej meny	22
1.5.1 Obchodovanie s virtuálnou menou prostredníctvom brokera	23
1.6 Legislatíva upravujúca virtuálnu menu	24
1.6.1 Virtuálna mena v legislatíve Slovenskej republiky	26
1.6.2 Virtuálna mena v IFRS	28
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	30
3. Výsledky práce a diskusia	32
3.1 Zobrazenie virtuálnej meny v účtovníctve	32
3.2 Oceňovanie virtuálnej meny	34
3.3 Účtovná jednotka založená za účelom podnikania	36
3.3.1 Identifikácia účtovnej jednotky	36
3.3.2 Účtovné prípady a ich vplyv na základ dane z príjmov	37
3.3.3 Vykazovanie virtuálnej meny v daňovom priznaní a účtovnej závierke ...	45
3.4 Účtovná jednotka nezriadená za účelom podnikania	54
3.4.1 Identifikácia účtovnej jednotky	54
3.4.2 Účtovné prípady a ich vplyv na základ dane z príjmov	55
3.4.3 Vykazovanie virtuálnej meny v daňovom priznaní a účtovnej závierke ...	57
3.5 Fyzické osoby	60
3.5.1 Samostatne zárobkovo činná osoba	60
3.5.2 Súkromná osoba	61
Záver	63
Zoznam použitej literatúry	65
Prílohy	68

Zoznam tabuliek a obrázkov

Tabuľka 1 *Účtovné prípady Hranol 1*

Tabuľka 2 *Účtovné prípady Hranol 2*

Tabuľka 3 *Účtovné prípady Hranol 3*

Tabuľka 4 *Účtovné prípady Hranol 4*

Tabuľka 5 *Účtovné prípady Hranol 5*

Tabuľka 6 *Účtovné prípady Hranol 6*

Tabuľka 7 *Účtovné prípady Hranol 7*

Tabuľka 8 *Účtovné prípady Hranol 8*

Tabuľka 9 *Účtovné prípady Hranol 9*

Tabuľka 10 *Účtovné prípady Hranol ku koncu účtovného obdobia*

Tabuľka 11 *Výsledok transakcií s virtuálnou menou v spoločnosti Hranol*

Tabuľka 12 *Účtovné prípady Panda 1*

Tabuľka 13 *Účtovné prípady Panda 2*

Tabuľka 14 *Účtovné prípady Panda 3*

Tabuľka 15 *Výsledok transakcií s virtuálnou menou v organizácii Panda*

Obrázok 1 *Grafický vývoj trhovej ceny Bitcoinu*

Obrázok 2 *Postupnosť krokov pri vzniku nového bloku*

Obrázok 3 *Začiatkové stavy účtov spoločnosti Hranol*

Obrázok 4 *Tabuľka F daňového priznania*

Obrázok 5 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 100*

Obrázok 6 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 180 a riadok 200*

Obrázok 7 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 290 a riadok 300*

Obrázok 8 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 301*

Obrázok 9 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 600*

Obrázok 10 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 1100 a riadok 1101*

Obrázok 11 *Vykazovanie virtuálnej meny v súvahe mikro účtovnej jednotky, riadok 23*

Obrázok 12 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, riadok 26*

Obrázok 13 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, riadok 33*

Obrázok 14 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, riadky 35, 36 a 38*

Obrázok 15 *Vykazovanie virtuálnej meny v súvahe malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 68*

Obrázok 16 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 44*

Obrázok 17 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 54*

Obrázok 18 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 56 až 61*

Obrázok 19 *Vykazovanie príjmov oslobodených od dane z príjmov v neziskovej účtovnej jednotke, riadok 230*

Obrázok 20 *Vykazovanie výdavkov vynaložených na príjmy oslobodené od dane z príjmov v neziskovej účtovnej jednotke, riadok 14*

Obrázok 21 *Vykazovanie virtuálnej meny v súvahe neziskovej účtovnej jednotky, riadok 055*

Obrázok 22 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, stĺpce*

Obrázok 23 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, riadok 29*

Obrázok 24 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, riadok 63*

Obrázok 25 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, riadok 75 až 78*

Obrázok 26 *Daňové priznanie fyzických osôb typ B, riadok 2*

Obrázok 27 *Daňové priznanie fyzických osôb typ B, metódy uplatňovania výdavkov*

Obrázok 28 *Daňové priznanie fyzických osôb typ B, riadok 16*

Zoznam skratiek

BTC – virtuálna mena Bitcoin

ETH – virtuálna mena Ethereum

LTC – virtuálna mena Litecoin

ETC – virtuálna mena Ethereum Classic

DASH – virtuálna mena Dash

DPH – daň z pridanej hodnoty

SR – Slovenská republika

MFSR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

FO – fyzická osoba

PO – právnická osoba

ÚJ – účtovná jednotka

VAP – vážený aritmetický priemer

VZaS – výkaz ziskov a strát

VBÚ – výpis z bankového účtu

KPN – kryptopeňaženka

DBÚ – dlhodobý bankový úver

IÚD – interný účtovný doklad

PFA – prijatá faktúra

VFA – vystavená faktúra

VPD – výdavkový pokladničný doklad

PPD – príjmový pokladničný doklad

IFRS – International financial reporting standards

EÚ – Európska únia

IFRS – International Financial Accounting Standards

IAS – International Accounting Standards

IASB – International Accounting Standards Board

US GAAP – United States Generally Accepted Accounting Principles

IFRS IC - International Financial Reporting Standards Interpretations Committee

Úvod

Tak, ako sa v histórii ľudstva vyvíjala naša spoločnosť, hospodárske odvetvia a spôsob života, vyvíjali sa spolu s nimi aj spôsoby zamieňania tovarov a služieb. Keď naši dávni predkovia uvažovali o tvorbe hmotných predmetov, ktoré by v sebe uchovávali hodnotu a dali by sa zamieňať za konkrétne tovary a služby, určite ich nenapadlo, v aké komplikované systémy riadenia peňazí sa tento ich nápad vyvinie.

Všetko to však začalo deľbou práce už pred našim letopočtom. Nebolo totiž v silách jedného muža, aby mal všetky zručnosti, ktoré mu zabezpečia tovary a služby potrebné pre jeho prežitie. Veľmi rýchlo si tak ľudia uvedomili, že len rozdelením pracovných úloh a spoluprácou dokážu obyvatelia určitého zoskupenia spoločne vytvoriť nejaké hodnoty rýchlejšie a efektívnejšie.

Samotnou témou historického vývoja a použiteľnosti platidiel sa už určite zaoberala nejedna záverečná práca, no určite v máloktovej autor skúmal a vysvetľoval procesy zdaňovania ziskov a strát z kúpy a predaja platidiel. A nečudujeme sa tomu. Dôvodom bolo to, že sa od počiatku považovali platidlá len za nástroj sprostredkovania výmeny tovarov a služieb za iné tovary a služby a nie za majetok, ktorý sa dá kupovať, vymieňať alebo predávať. To sa zmenilo, keď vznikalo vo svete viacero typov platidiel, ktoré si medzi sebou ich majitelia začali vymieňať z dôvodu podnikania v inom regióne, kde sa domáce platidlá použiť nedali. Výsledkom takéhoto vývoja bol vznik tzv. výmenných kurzov. Už to predurčovalo smer, akým sa bude uberať využívanie platidiel.

Náš úmysel je v tejto diplomovej práci ozrejmiť vznik virtuálnej meny, spôsoby jej získavania, výmeny a predaja. Dôraz bude kladený na právne normy upravujúce problematiku oceňovania virtuálnych mien a obchodovania s nimi, ako aj na praktické zobrazenie týchto skutočností v účtovníctve daňových subjektov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, v daňovom priznaní k dani z príjmov a v účtovnej závierke.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Pôvod platidiel

Aby mohol človek uspokojovať svoje potreby, či už základné alebo iné, potrebuje na to určité produkty, napr. potraviny a lieky, alebo služby, napr. poľnohospodára a lekára. Spočiatku bol jedinou možnosťou získania iných tovarov či služieb na uspokojenie oných potrieb bártrový obchod, kedy si obyvatelia výsledky svojej práce vymieňali medzi sebou.

Stále viac sa prehlbujúca deľba práce však spôsobila, že len málokto dokázal uspokojiť všetky svoje potreby výsledkami svojej práce alebo jej prebytkami, ktoré by vymenil za výsledky práce niekoho iného. Problém tkvel v tom, že aj ak jeden obchodník vlastnil niečo, čo potreboval obchodník druhý, prvý obchodník mohol mať dostatok produktov práce druhého obchodníka, preto nemohlo medzi nimi dôjsť k dohode a obchodu. Každý rozumný človek, aby sa vyhol takejto situácii, *„měl u sebe stále kromě zvláštních produktů své práce i jisté množství toho nebo onoho zboží, o kterém má za to, že by ho málokdo odmítl vyměnit za produkt své práce.“* (Smith, 2016). Tento tovar si ľudia často volili v závislosti od regiónu, v ktorom chceli uskutočniť výmenu. Kým niekde to bol dobytok či tabak, inde zas sušená treska, soľ či kožušina. Prostredníctvom týchto produktov bola zväčša označovaná aj hodnota týchto produktov či služieb.

Keď však nastali okolnosti, kedy kupujúci mal záujem o kúpu pšenice, no na výmenu mal k dispozícii iba kravu, bol nútený obstarat' od predávajúceho veľké množstvo pšenice zodpovedajúce hodnote celej kravy, ktoré však nepotreboval a vo väčšine prípadov ani nemal možnosť od predávajúceho odviezť. Možnosť kúpy pšenice v hodnote polovice kravy so sebou niesla značné straty. Neúčinnosť takýchto výmen sa stala dôvodom rozhodnutia všetkých krajín používať ako výmenný nástroj kovy, pretože žiadny kov podobný materiál nemožno dlhodobo prechovávať a používať bez zmeny jeho vlastností či poškodenia celistvosti. Kov mohli obchodníci navyše kedykoľvek spojiť zliatím alebo rozdeliť. Aj preto nebolo pochyb o správnosti tohto rozhodnutia, pričom ich nízka váha a skladnosť určite obchodníkov potešila. Veď prečo so sebou na trh ťahať tri kusy dobytku, keď stačilo na získanie požadovaného množstva produktov zaplatiť kovom, ktorý všetci akceptovali.

1.2 Historický vývoj platidiel

Ako sme už spomenuli v predchádzajúcej kapitole, platidlá sa začali vyvíjať v závislosti od formy tovaru, ktorého konkrétne množstvo určovalo hodnotu iného tovaru po formu kovu. S nástupom kovu ako formy platidla bolo len otázkou času, kedy sa začnú platidlá čoraz rýchlejšie odlišovať a zdokonaľovať, s čím úzko súvisela aj zmena ich hodnoty.

Ako prvá forma kovového platidla sa používali **kovové tyče**, ktoré neboli nijak špeciálne upravené alebo razené. Jednalo sa o jednoduché platidlo, ktoré bolo rovnako jednoduché vyrobiť, ako udržiavať jeho trvácnosť. Jediná odlišnosť medzi týmito tyčami bol kov, z ktorého boli vyrobené. To však spočiatku záviselo najmä na oblasti, kde sa k obchodu používali. Napríklad Sparťania používali tyče železné, Rimania medené a bohatšie národy používali tyče zo zlata a striebra. (Smith, 2016)

Kovové tyče používané ako platidlo so sebou niesli dve podstatné nevýhody a síce, že sa museli pri platbe presne vážiť a taktiež nie každý predajca dokázal správne posúdiť kvalitu použitého kovu, čo využívali podvodníci. Preto sa v pokročilejších krajinách rozhodlo o nevyhnutnosti razby **kovových mincí**, čím sa presne vymedzila ich hodnota a zúžil priestor na nekalé praktiky špekulantov. (Smith, 2016)

Pôvod **papierových peňazí** pramení vo východnej Ázii, nakoľko práve tam bolo odkryté tajomstvo výroby papiera. Dôvod ich vzniku bol nedostatok kovovej rudy potrebnej na výrobu mincí, pričom Európania boli voči takémuto typu platidla značne nedôverčiví, aj preto sa na našom kontinente rozšírili až v období 17. storočia. Prvou inštitúciou, ktorá v Európe oficiálne vytlačila v roku 1661 bankovky Kreditvsedlar alebo aj Bank of Stockholm bola švédska banka, ktorú založil Johan Palmstruch. Pôvodným princípom fungovania papierových peňazí bol prísľub, že je možné tieto bankovky kedykoľvek vymeniť za určitý obnos mincí alebo zlata či striebra. Jednalo sa teda o úverový cenný papier, ktorý možno nazvať zmenkou, s ktorým bol spojený záväzok jeho emitenta a právo jeho držiteľa.

Prevážať veľký obnos hotovosti, či už mincí alebo bankoviek, na veľkú vzdialenosť bolo riskantné z dôvodu častých stretov so zlodejmi. Aj preto si obchodníci často nechali platiť **zmenkami alebo šekmi**, ktoré si potom nechali preplatiť v banke v domovskej krajine. Takéto zmenky a šeky, ak boli vystavené na meno obchodníka, totiž nemali pre zlodejov žiadnu hodnotu, nakoľko by im ich nikde nepreplatili. Samozrejme s tým bolo

spojené riziko, že kupujúci v skutočnosti nemal dostatok peňazí na zaplatenie celej nominálnej hodnoty, no to bol už zväčša problém banky, ktorá zmenku či šek preplatila jeho držiteľovi a následne peniaze vymáhala od dlžníka.

Čím viac sa platidlá vyvíjali, tým viac sa pristupovalo k centralizácii národných mien, pričom pôvodná právomoc komerčných bánk emitovať bankovky sa postupne presunula výlučne na centrálné banky, snažiac sa ovplyvniť množstvo peňazí v obehu a tým aj ich hodnotu a infláciu.

S emisiou bankoviek, ktoré sa inak nazývajú aj FIAT peniaze, bola spojená aj záruka panovníka alebo konkrétnej krajiny, že množstvo bankoviek v obehu je **kryté zlatom**. Keďže sú však zásoby zlata obmedzené a jeho získanie je finančne náročné, od tohto zvyku sa postupom času upustilo. Väčšina dnešných štátov má síce vlastné zásoby zlata, jeho hodnota však nepostačuje na krytie tej ktorej meny v obehu.

Vznik **elektronických peňazí** je veľmi úzko spätý so vznikom internetu. Nástup elektronických peňazí bol oproti svojim predchodcom veľmi rýchly a vývoj v tejto oblasti je priam raketový. Elektronické peniaze fungujú na základe bankových účtov vedených komerčnými bankami. Tieto navyšujú sumu alebo znižujú sumu na bankovom účte klienta v závislosti od platieb v prospech alebo z účtu klienta. Celá komunikácia sa dá riadiť z pohodlia domova s vysokým stupňom zabezpečenia.

Nástrojov, prostredníctvom ktorých možno uskutočniť transakciu elektronických peňazí z bankového účtu je niekoľko, no alfou a omegou sú internet banking, business banking, debetné platobné karty, kreditné platobné karty, smartphone a smartwatch. Prvotne sa dala zrealizovať úhrada elektronickými platidlami len zadáním príkazu na úhradu priamo v banke. Neskôr túto operáciu mohol vykonať cez internet banking či business banking priamo majiteľ účtu bez toho, aby musel ísť do banky. Následne sa pridala možnosť platby platobnou kartou priamo u obchodníka, no v poslednej dobe je čoraz častejšia platba telefónom alebo inteligentnými hodinkami.

Spolu s elektronizáciou a rastom možností ako uskutočniť platbu vo virtuálnom priestore, rástli aj pokusy podvodníkov a tzv. hackerov o získanie cudzích elektronických peňazí a zneužitie údajov z bankových účtov. Aj z toho dôvodu sa stala hlavnou témou bezpečnosť a algoritimizácia transakcií vykonávaných s imaginárnymi peniazmi. Následne začali vznikať rôzne moderné a zabezpečené platobné služby (napr. PayPal, Pay by square, Google Pay, 3D secure).

V poslednom období sa v súvislosti v úhradou za tovary a služby, ale aj na účely obchodovania používa. **virtuálna mena** (ďalej aj „kryptomena“¹). Niektorí tvrdia, že je to budúcnosť platieb, ktorá odsunie všetky ostatné formy do úzadia. Iní zas veria, že je nebezpečná a nikdy sa nevyrovná FIAT peniazom. Jedno je však isté: pokroku sa nevyhneme a to, čo sa bude denne používať v najvyspelejších krajinách sveta, ovplyvní čoskoro aj naše zvyky a spôsoby fungovania spoločnosti. Podľa nášho názoru však možno povedať, že virtuálna mena je v porovnaní s ostatnými typmi platidiel najsofistikovanejší, najprepracovanejší a najbezpečnejší systém, ktorý sa poučil z minulosti a nebojí sa budúcnosti.

1.3 Prirodzená a trhovú hodnota tovarov a služieb

V súvislosti s vývojom platidiel a meny ako takej je dôležité spomenúť hodnotu tovarov a služieb, pričom prirodzená cena tovarov a služieb je cena taká, ktorá dokáže uhradiť všetky náklady súvisiace s výrobou, úpravou a dodaním na trh takéhoto tovaru alebo poskytnutím služby. Cena trhovú je zas hodnota vyjadrená peniazmi, ktorú je bežné zaplatiť za získanie daného tovaru alebo služby na trhu. Tá je však často buď nižšia, alebo vyššia ako ich prirodzená cena.

Trhovú cena tovarov a služieb je vždy určovaná proporciou medzi množstvom dodaným na trh a dopytom zákazníkov, ktorí sú za takýto artikel ochotní zaplatiť všetky náklady súvisiace s jeho dodaním na trh. *„Takové lidi je možno nazvat skutečnými poptávajícími a jejich poptávku poptávkou účinnou, neboť stačí k tomu, aby přivedla ono zboží na trh. Je to něco jiného než poptávka absolutní.“* (Smith, 2016)

Ak je na trh dodané menšie množstvo artiklov ako také množstvo, ktoré je požadované kupujúcimi vytvárajúcimi účinný dopyt, nie je možné uspokojiť potreby ich všetkých. Preto sú niektorí z kupujúcich ochotní zaplatiť vyššiu cenu, ako je cena uhrádzajúca všetky náklady spojené s dodaním artiklu na trh. Tým medzi nimi vzniká konkurencia a tá tlačí trhovú cenu tovarov a služieb nahor v závislosti od zápalu kupcov, ktorý je podnietený tým, ako veľmi im záleží na získaní konkrétneho tovaru či služby. Vtedy hovoríme o konkurencii na strane dopytu. Producenti na to často reagujú zvýšením produkcie, aby využili možno krátkodobý zvýšený dopyt na nahromadenie bohatstva.

¹ Pojmy virtuálna mena a kryptomena považujeme v tejto práci za synonymá a rovnocenné pojmy

Keď množstvo tovaru či služby dodanej na trh značne prevyšuje účinný dopyt, ktorí vytvárajú kupujúci ochotní zaplatiť celú hodnotu vynaložených nákladov spojených s dodaním artiklu na trh, časť týchto artiklov je nutné predať spotrebiteľom, ktorí sú ochotní zaplatiť menej. To má za následok zníženie trhovej ceny všetkého tovaru dodaného na trh. Výsledkom je konkurencia medzi predajcami (konkurencia na strane ponuky) a konečná trhovú cenu závisí od motivácie predajcov zbaviť sa artiklov čo najskôr. Ponuka tovarov prevyšujúcich účinný dopyt, ktoré však podliehajú skaze (napríklad potraviny) zvýšia konkurenciu medzi obchodníkmi viac a cena bude klesať rýchlejšie, ako pri trvácných výrobkoch. Ak je však na trh dodané väčšie množstvo výsledkov ľudskej práce, ako je dopyt po nich, znamená to, že niektorá zložka ceny tovarov a služieb, ktorá tvorí náklady súvisiace s ich vyprodukovaním musela klesnúť. Na to reagujú výrobcovia často znížením produkcie, aby zbytočne nevyrábali výrobky, ktoré sa predávajú so stratou. (Smith, 2016)

Trhovú cenu sa môže od ceny prirodzenej však často líšiť nie len z vyššie uvedených motívov. Príčinou poklesu trhovej ceny môže byť nekalé šírenie lží konkurenciou, nespokojnosť zákazníkov alebo nesprávny prístup ku klientom, dôsledkom čoho je zníženie dopytu.

Naopak za zvýšením trhovej hodnoty artiklov môžu byť veľké očakávania investorov, technologický pokrok alebo výborný prístup k spotrebiteľom. Ako príklad kolísania trhovej ceny môžeme uviesť spoločnosť Tesla. Táto spoločnosť priam zahanbila konkurenciu so svojimi technológiami a víziami do budúcnosti. Záujem o ich akcie rástol a tým sa zvyšovala ich trhovú cenu. Keď však spoločnosť nedokázala ani po viacerých finančných injekciách plniť svoje produkčné plány, investori jej prestali veriť a jej akcie začali predávať, čo malo za následok zníženie trhovej ceny akcií a tým aj hodnoty celej spoločnosti. Momentálne je však skutočnosť taká, že od 22.10.2019 k dnešnému dňu 14.03.2020 stúpila trhovú cenu jednej akcie tejto spoločnosti z 255,58 USD na 560,55 USD (maximum je 917,42 USD zo dňa 19.02.2020).

1.4 Vznik a fungovanie virtuálnej meny

Prvou virtuálnou menou bol Bitcoin (ďalej aj „BTC“). Jej tvorcom je Satoshi Nakamoto, ktorý ju vytvoril v roku 2008 a na trh sprístupnil v roku 2009, pričom sa dodnes nevie, či sa jedná o skupinu osôb alebo jednotlivca, nakoľko jeho/ich skutočná identita

nebola nikdy odhalená. Po úspechu tejto kryptomeny začali vznikať ďalšie rozličné virtuálne meny, ako Namecoin, Litecoin, Ethereum a mnoho iných.

1.4.1 Charakteristika virtuálnej meny

Virtuálnu menu môžeme definovať ako digitálneho nositeľa hodnoty, ktorý je decentralizovaný, anonymný a jeho hodnota je plne závislá od vývoja na trhu. Označiť kryptomenu len za platidlo by bolo značne obmedzené a úzkoprse. S platidlami totiž bežne neobchodujeme (pokiaľ nesledujeme vývoj výmenného kurzu voči inému platidlu) a nesledujeme ich trhovú hodnotu. To znamená, že virtuálna mena je aj platidlom, nakoľko môžeme za virtuálnu menu nakúpiť majetok, uhradiť záväzky alebo inkasovať pohľadávky, a súčasne aj krátkodobým finančným majetkom, keďže ju investori nakupujú s cieľom zhodnotenia svojich bežných centralizovaných peňazí. Kryptomeny existujú a fungujú vďaka kryptografii, čo sa dá stručne popísať ako šifrovanie citlivých dát pomocou matematických algoritmov. Cieľom virtuálnej meny je totiž umožniť ich držiteľom bezpečné uskutočňovanie platieb bez zásahu vládnej moci ktorejkoľvek krajiny alebo tretej strany. Všetci totiž vieme, že vládne zásahy do obehu centrálne riadených mien sú často motivované dosahovaním politických a nie ekonomických cieľov v danej krajine. Navyše virtuálnu menu je možné používať a obchodovať s ňou vo väčšine vyspelejších krajín, čo sa o národných menách povedať nedá. Ťažko totiž zaplatíte Eurami v Indii či Kanade.

Odlišnosť kryptomeny oproti FIAT peniazom spočíva najmä v anonymite, deflačnom princípe, jednoduchosti platieb, decentralizácii, nestálosti, bezpečnosti, nemožnosti odvolať transakciu a pod.

Zaslať virtuálnu menu z jedného účtu na druhý s istotou **anonymity** je benefit, ktorý neponúka žiadna FIAT mena. Každá minca má však dve strany a preto môže byť virtuálna mena zneužívaná na prevod peňažných hodnôt pochádzajúcich z nelegálnej činnosti, čo sťažuje vyšetrovateľom usvedčovanie zločincov.

„V květnu 2017 bylo 200 000 počítačů po celém světě napadeno virem WannaCry. Virus zašifroval uživatelům soubory na disku a za jejich opětovné zpřístupnění požadoval zaplacení částky v rozmezí 300 až 600 dolarů. Platba byla vyžadována v Bitcoinech. Uživatelé celkově zaplatili 50 000 dolarů. O tři měsíce později byly tyto bitcoiny převedeny na jednotky kryptoměny Monero. Tato kryptoměna má zvýšenou anonymitu, takže v budoucnu nepůjde osud těchto finančních prostředků již dále sledovat.“ (Lánský, 2018).

V dôsledku neustáleho pridávania nových peňazí do obehu v konkrétnych krajinách centralizovaný systém spôsobuje znižovanie kúpnej sily už používaných peňazí, čo zapríčiňuje rast cenovej hladiny, inak nazývaný aj inflácia. Takáto situácia pri BTC nastať nemôže, nakoľko je vopred obmedzené množstvo BTC v obehu na počet 21 miliónov. V súčasnosti je v obehu takmer 18 miliónov BTC. Vďaka tomu kryptomeny nie sú ovplyvnené infláciou, pričom hovoríme o **deflačnom princípe**.

S realizáciou platieb kryptomenou sú spojené minimálne alebo žiadne poplatky, pričom **platby sú jednoduché** a v porovnaní s bankovým sektorom extrémne rýchle. Pre porovnanie, prevod medzi dvoma bankami môže trvať od jedného do troch pracovných dní, no prevod medzi dvoma účtami virtuálnych mien trvá len pár sekúnd.

Decentralizácia, t. j. nezávislosť virtuálnej meny od orgánov ovplyvňujúcich menovú politiku, je hlavná výhoda oproti FIAT peniazom. Napr. pri BTC nie je možné umelo zvyšovať alebo znižovať jeho hodnotu. Tá závisí od vývoja na trhu a správania investorov. Naopak FIAT peniaze sú riadené centrálnym orgánom (konkrétne centrálnymi bankami), ktorý ich hodnotu priamo či nepriamo ovplyvňuje zvyšovaním alebo znižovaním množstva peňazí v obehu, ovplyvňovaním úrokovej miery, reguláciou voči finančným inštitúciám a pod.

Hodnota virtuálnej meny ani FIAT peňazí **nie je stála** a závisí od vývoja vo svete. FIAT meny sú však značne stabilnejšie, pretože sa vplyvom regulačných opatrení ich hodnota mení pomaly, čo je možné v určitých prípadoch predpovedať (napr. vláda USA zavedie 30 % clo na tovar dovážaný z Číny, čo bude mať za následok, že Čínske firmy stratia záujem obchodovať s USA a začnú vymieňať svoje doláre za eurá. To spôsobí náhle zvýšenie množstva dolárov na trhu a zvýšený dopyt po eurách, výsledkom čoho bude diskont doláru a prémie eura). Hodnota kryptomeny môže v priebehu jedného dňa vzrásť aj klesnúť o niekoľko desiatok percent. Stačí, aby napr. Japonská vláda schválila zákon o regulácii obchodovania s BTC a jeho hodnota v priebehu pár dní klesne aj o 30 %. Vtedy hovoríme o **vysokej volatilite** meny.

€4,800.03 +37.24%

12.193 € / 26.06.2019

9.574,65 € / 15.02.2020

6.700 € / 25.10.2019

APR 2019 JUN 2019 AUG 2019 OCT 2019 DEC 2019 FEB 2020

Market cap	Volume (24 hours)	Circulating supply	All-time high
€88.1B	€42.6B	18.3M BTC	€18,025.94

Trading activity	Typical hold time	Popularity on Coinbase
75% buy 25% sell	94 days	#1 most held

1.4.2 Blockchain

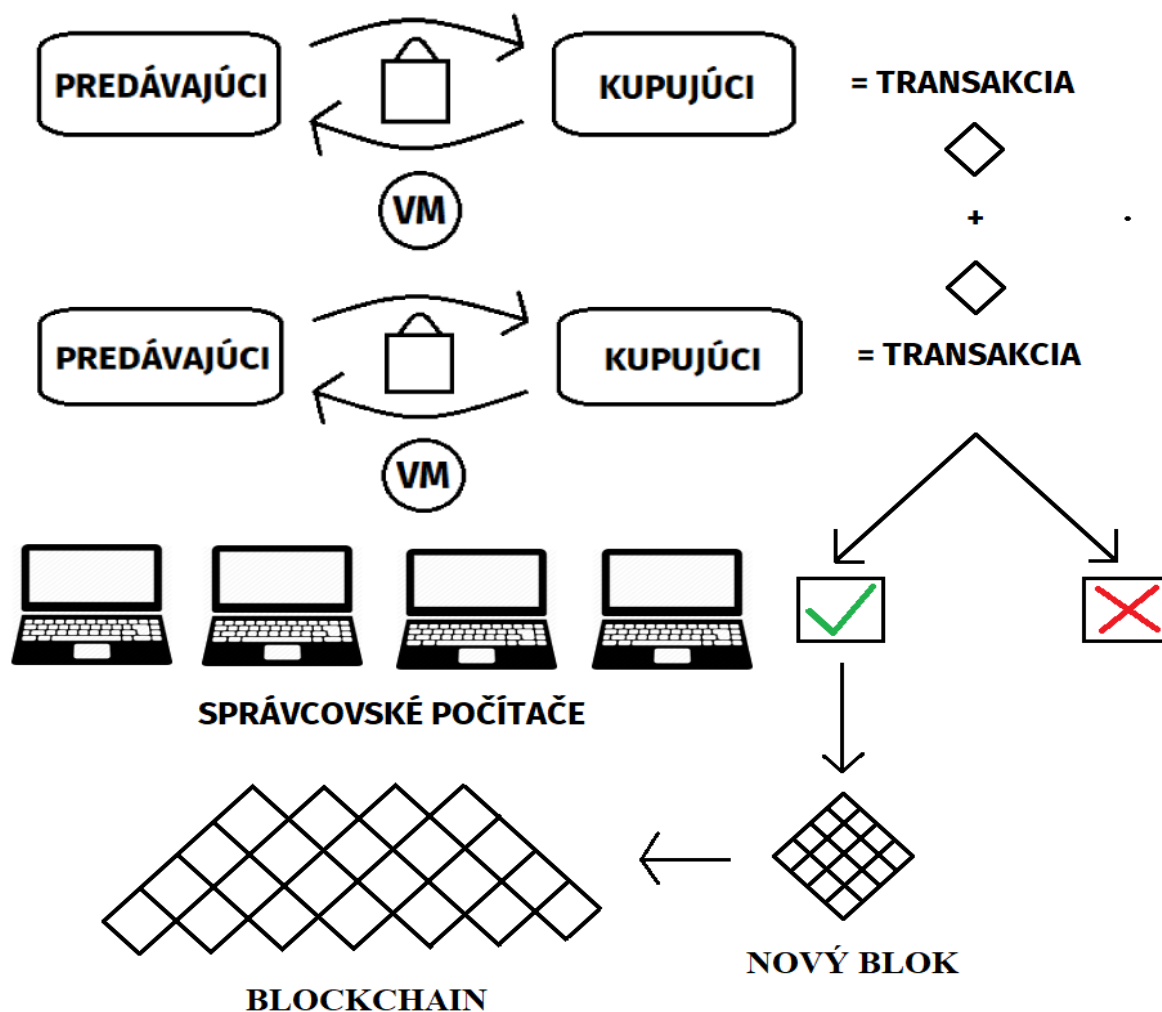
Blockchain je základný a hlavný pilier fungovania virtuálnej meny.

„Blockchain je kompletná a nemenná história všetkých transakcií decentralizovanej komunity, s ktorou súhlasí každý, kto je súčasťou tejto komunity.“ (Hosp, 2018).

Jedná sa o distribuovanú databázu, ktorá nie je viazaná na konkrétny server alebo skupinu serverov, ale jej dátové zálohovanie je rozdelené na všetkých počítačoch, na ktorých prebieha správa konkrétnej virtuálnej meny. Inak povedané, databáza virtuálnej meny sa aktualizuje súčasne na miliónoch počítačoch, z ktorých každý je server. Ak sa pokazí jeden, časť databázy sa presunie na ďalší. Táto funkcia zabezpečuje takmer dokonalú bezpečnosť kryptomien. Nevýhodou je však vysoká energetická náročnosť celého procesu, keďže aktualizácia prebieha súčasne na všetkých správcovských počítačoch.

Blockchain ako zdieľaná databáza je tzv. reťaz alebo verejná kniha, ktorá je tvorená uskutočnenými transakciami v konkrétnej virtuálnej mene. Ako sme už uviedli, Blockchain beží súčasne na všetkých správcovských počítačoch. Prevádzkovatelia sietí týchto počítačov sa nazývajú baníci, nakoľko poskytujú svoje hardvérové vybavenie na tvorbu Blockchainu. Keď sa uskutoční určitý počet transakcií v konkrétnej virtuálnej mene, tieto sa zoskupia a čakajú na jednohlasné schválenie všetkými správcovskými počítačmi. Ak tieto transakcie správcovské počítače schvália, vytvoria nový blok do Blockchainu, za čo dostanú ako odmenu určité množstvo kryptomeny. Inak povedané, baníci poskytnutím svojho hardvérového vybavenia a vytvárania nových blokov „ťažia“ virtuálnu menu. Odmena vo forme konkrétneho množstva virtuálnej meny za pridanie 1 bloku do Blockchainu sa každých 210 000 vytvorených blokov znižuje. Pri Bitcoine bola pôvodne provízia za „ťažbu“ vo výške 50 BTC za 1 blok, pričom teraz je na úrovni 12,5 BTC za 1 blok. Odmena však nie je vyplatená každému baníkovi samostatne, ale je rozdelená medzi všetkých baníkov pomerne k ich hardvérovému výkonu, ktorý prispel k vytvoreniu bloku. To znamená, že odmena 12,5 BTC za 1 vytvorený blok môže byť rozdelená medzi desaťtisíce baníkov. Čím väčšiu hardvérovú kapacitu svojej siete baník na tvorbu bloku poskytol, tým väčšiu odmenu dostane (jeden dostane napr. 0,003 BTC a iný len 0,00003 BTC).

Obrázok 2 Postupnosť krokov pri vzniku nového bloku

Zdroj: Vlastné spracovanie

Každý blok v sebe vďaka kryptografii obsahuje informácie o predchádzajúcom bloku. A keďže vytvorenie nového bloku musia súčasne schváliť všetky správčovské počítače, je nemožné zmeniť údaje v konkrétnom bloku. Ak by sa to aj niekomu podarilo, všetky nasledujúce bloky by boli neplatné. Nebolo by totiž zabezpečené schválenie bloku všetkými baníkmi.

„Každý nový blok neodvolateľne nadväzuje na predchádzajúci. Ak by sme jeden blok odstránili, museli by sme odstrániť aj všetky bloky nad ním (nasledujúce, novšie bloky), čo by viedlo k rozpadu celého reťazca blokov.“ (Hosp, 2018)

1.5 Spôsoby získavania a výmeny virtuálnej meny

Získať virtuálnu menu možno viacerými spôsobmi, pričom tieto môžeme využívať v závislosti od svojich cieľov. Ak potrebujeme virtuálnu menu získať čo najrýchlejšie, môžeme za ňu zaplatiť peniazmi. Ak však predpokladáme zhodnotenie kryptomeny v najbližších týždňoch, môžeme sa s odberateľom dohodnúť, že nám faktúru uhradí v určitej kryptomene. Ak v deň úhrady bude hodnota virtuálnej meny vyššia ako v deň uzavretia dohody, zarobíme. Ak naopak, zarobí odberateľ. Všetko záleží od podnikateľského zámeru, možností a trpezlivosti.

Kryptomenu možno nadobudnúť:

1. nákupom na burze / cez online zmenáreň,
2. nákupom cez automat,
3. ťažbou,
4. výmenou za inú virtuálnu menu,
5. výmenou za iný majetok,
6. výmenou za službu,
7. bezodplatne

1. Nákup na burze / cez online zmenáreň za peniaze

Virtuálnu menu možno získať najjednoduchšie využitím služieb broker-a, ktorý za nás virtuálnu menu nakúpi priamo na burze alebo využitím súkromných zmenární, ktorých je na internete viacero. Ich spoľahlivosť a stabilita je diskutabilná, no medzi najviac populárne patria eToro, Blockchain.info, Xapo, Coinbase, Coinmama, KryptoTop a pod. Každá zo zmenární má vlastné limity, poplatky aj zaužívané postupy na obchodovanie s virtuálnou menou, preto si investor musí sám zvoliť, ktorá mu najviac vyhovuje.

2. Nákup cez automat

V mnohých krajinách sa nachádzajú automaty podobné bežným bankomatom, pomocou ktorých je možné za konkrétny poplatok nakúpiť virtuálnu menu použitím hotovosti alebo bankomatovej karty a mobilného telefónu, ktorý je potrebný na načítanie QR kódu, ktorý v sebe obsahuje adresu virtuálnej peňaženky, kam bude virtuálna mena zaslaná. Jednoducho sa zvolí suma, ktorú chce kupujúci použiť na nákup kryptomeny a následne sa spracuje transakcia.

3. Ťažba

Princíp ťažby virtuálnej meny využitím hardvérového vybavenia počítača je vysvetlený v kapitole 1.4.2.

4. Výmena za inú virtuálnu menu

Kryptomenu, ktorú vlastníme, môžeme vymeniť za inú kryptomenu alebo súčasne viacero kryptomien v závislosti od dohody s protistranou. Hodnoty kryptomien sú rôzne, preto môžeme vymeniť 1 Litecoin za 0,06826 BTC alebo za 1 Litecoin získať súčasne 0,00341 BTC spolu s 0,16465 Ethereum.

5. Výmena za iný majetok

V prípade, že dodávateľ predáva prebytočný majetok, odberateľ po vzájomnej dohode môže za tento majetok zaplatiť vo virtuálnej mene, ktorú prevedie na „krypto účet“ v stanovenej lehote. Táto situácia si však vyžaduje veľkú dávku obozretnosti, pretože hodnota virtuálnych mien medzi dňom dohodnutia obchodu a dňom inkasa virtuálnej meny môže prudko klesnúť, čo dodávateľovi spôsobí nevýhodnosť celého obchodu.

6. Výmena za služby

Rovnako ako v bode 5. si môže dodávateľ nechať uhradiť faktúru za dodané služby vo virtuálnej mene. Kryptomenou však môžu zaplatiť zákazníci za služby či tovary aj priamo v prevádzke, pokiaľ takúto možnosť platby obchodník akceptuje. Rovnako však treba dávať pozor na aktuálnu hodnotu prijímaných virtuálnych mien.

7. Bezodplatne

Virtuálnu menu možno nadobudnúť bezodplatne od inej fyzickej alebo právnickej osoby alebo môže kryptomenou splatiť svoj nepenažný vklad aj spoločník spoločnosti.

1.5.1 Obchodovanie s virtuálnou menou prostredníctvom brokera

„Zmenáreň Coinbase, podobne ako Bitstamp alebo Blockchain, teda slúži ako akási digitálna predajňa a zároveň aj výkupňa kryptomien, ktorá svojim zákazníkom ponúka okrem iného i vlastnú digitálnu (krypto)peňaženku (webová aplikácia alebo mobilná aplikácia) na realizáciu transakcií z jedného používateľského účtu na iný.“ (Moravčík, 2018)

Zmenáreň Coinbase, ktorá vznikla v roku 2012, sme si vybrali na ilustráciu krokov, ktoré je potrebné urobiť k získaniu virtuálnej meny. Ako prvá je potrebná registrácia, počas ktorej sa v registračnom tlačíve uvedú e-mailová adresa, prihlasovacie heslo, osobné údaje ako meno, priezvisko, trvalé bydlisko a podobne. Pre overenie totožnosti je potrebné nahrať do systému fotografiu svojho pasu, občianskeho alebo vodičského preukazu. Následne sa trvalý pobyt overí nahratím fotografie výpisu z účtu alebo faktúry za elektrickú energiu. Po dokončení registrácie a overení zo strany prevádzkovateľa je možné sa prihlásiť na portál a zvoliť si možnosť prevodu peňazí na účet v Coinbase. Možno použiť PayPal, bankový prevod alebo platbu kreditnou kartou, ktorú odporúčame využiť len v prípade rýchlej potreby dotácie svojho účtu, nakoľko je takáto transakcia spoplatnená.

Po absolvovaní všetkých potrebných krokov možno začať kupovať, predávať a vymieňať virtuálne meny. Portál ponúka možnosť sledovania vývoja jednotlivých kurzov vo forme grafu za obdobie 1 hodiny, 24 hodín, 1 týždňa, 1 mesiaca, 1 roku alebo za celú dobu existencie virtuálnej meny. Taktiež vyhodnocuje správanie investorov (či sa viac kupuje alebo predáva), percentuálnu zmenu hodnoty zvolenej virtuálnej meny v rámci sledovaného obdobia a celkovú hodnotu virtuálnej meny, ktorú vlastní všetci investori.

Pre ilustráciu sú v prílohe tejto diplomovej práce vložené pohľady na samotný portál Coinbase.

1.6 Legislatíva upravujúca virtuálnu menu

Niekoľko rokov po vzniku virtuálnych mien si začali jednotlivé vlády uvedomovať, že nemožno ponechať odvetvie, v ktorom sú investované milióny dolárov daňových poplatníkov a z ktorého týmto daňovníkom plynú príjmy, bez právnej úpravy. Preto sa zákonodarné orgány krajín sveta rozhodli postupne stanovovať pravidlá na zdaňovanie príjmov plynúcich z virtuálnych mien. Niektoré prijaté opatrenia vládami vo východnej Ázii však mali významný vplyv na pokles hodnoty kryptomien, najväčší azda na Bitcoin. Legislatívne sa však vymedzilo zdaňovanie príjmov plynúcich z virtuálnej meny, nie však stabilita a regulácia samotného fungovania virtuálnych mien, nakoľko na to zákonodarné orgány majú takmer nulový dosah.

Prvou verejnou inštitúciou v Európskej únii (ďalej aj „EÚ“), ktorá prijala vo vzťahu k virtuálnym menám stanovisko bola Európska centrálna banka a to v októbri 2012.

V dokumente s názvom *Virtual Currency Schemes* definovala virtuálnu menu nasledovne: „*Virtuálna mena je typ neregulovanej digitálnej meny, ktorá je vydávaná a zvyčajne kontrolovaná jej vývojármi a používaná a akceptovaná medzi členmi špecifickej virtuálnej komunity.*“ (pôvodný text: „*A virtual currency is a type of unregulated, digital money, which is issued and usually controlled by its developers, and used and accepted among the members of a specific virtual community*“). (European Central Bank, 2012). Európska centrálna banka v tejto správe opisuje virtuálnu menu vo vzťahu k FIAT peniazom a reálnej ekonomike, dôvody a výhody implementácie virtuálnej meny, technickú stránku fungovania Bitcoinu a pod.

Dňa 22. októbra 2015 Súdny dvor Európskej únie vyniesol na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania švédskeho vnútroštátneho súdu Högsta förvaltningsdomstolen rozsudok, v ktorom jasne zdôraznil, že obchodovanie s virtuálnymi menami a všetky transakcie, ktoré s virtuálnymi menami súvisia, sú oslobodené od dane z pridanej hodnoty (ďalej aj „DPH“) v súlade s Článkom 135 ods. 1 písm. e) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. Keďže je Slovenská republika členom Európskej únie, bola Národná rada Slovenskej republiky zaviazaná implementovať obsah tohto nariadenia do našej legislatívy, t. j. virtuálna mena a transakcie s ňou spojené sú oslobodené od DPH aj na území Slovenskej republiky.

Európska centrálna banka prijala dňa 12. októbra 2016 Stanovisko 2016/C 459/05 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernica 2009/101/ES. Smernica mala zabezpečiť, aby na území členských štátov Európskej únie mohli poskytovať služby zmenárne medzi virtuálnymi menami a menami s núteným obehom, ako aj služby peňaženky len registrované subjekty alebo subjekty s platnou licenciou. Európska centrálna banka taktiež v stanovisku uvádza, že si uvedomuje význam technologického pokroku a taktiež výhody používania technológie virtuálnej meny, vyjadruje však aj obavy nad vysokou volatilitou hodnoty kryptomien a taktiež nad nulovou zárukou, že budú môcť jej držitelia uskutočniť výmenu virtuálnej meny za peniaze s núteným obehom alebo tovary či služby. Tiež Európska centrálna banka priznáva, že technológia Blockchain môže mať v budúcnosti oveľa širšie využitie ako len na platby. (Európska centrálna banka, 2016). Výsledná Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo

financovania terorizmu a smernice 2009/138/EX a 2013/36/EÚ sa problematike virtuálnych mien venuje v článkoch 8, 9, 10, 11 a 16.

1.6.1 Virtuálna mena v legislatíve Slovenskej republiky

Národná banka Slovenska vydala 19. marca 2018 Informáciu k regulácii podnikania v oblasti kryptomien, v ktorej uviedla skutočnosť, že činnosť vydávania a obchodovania s virtuálnou menou nie je regulovaná ani dohliadaná NBS. Taktiež informuje subjekty o tom, že *„povolenie na vykonávanie regulovaných činností, či už devízová licencia, povolenie na poskytovanie platobných služieb, povolenie na vydávanie elektronických peňazí alebo iné povolenie vydané Národnou bankou Slovenska, nesúvisí s vydávaním a obchodovaním s kryptomenami, a to ani v prípade, ak dochádza ku kúpe alebo predaju kryptomien za menu euro alebo cudziu menu. Kúpu alebo predaj kryptomeny za menu euro alebo cudziu menu nie je žiadny subjekt dohliadaný Národnou bankou Slovenska oprávnený vykonávať v rámci povolenej činnosti.“* (Národná banka Slovenska, 2018)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej aj „MFSR“) uverejnilo dňa 23. marca 2018 Metodické usmernenie MFSR č. MF/10386/2018-721k pre jednotný výklad zdaňovania príjmov súvisiacich s predajom virtuálnej meny (ďalej aj „usmernenie MFSR o zdaňovaní virtuálnej meny“) podľa zákona o dani z príjmov ktorého cieľom bolo nasmerovať daňové subjekty pri výklade tohto zákona, nakoľko v tom čase ešte nebola schválená novela zákona o dani z príjmov, ktorá by konkrétnejšie vymedzovala postavenie kryptomien vo vzťahu k dani z príjmov. Obsahom usmernenia je právny základ a spôsob zdaňovania, ocenenia a účtovania virtuálnych mien.

Vládnym návrhom zákona č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 20. júna 2018 (ďalej aj „zákon o dani z poistenia“) sa novelizoval aj zákon o dani z príjmov. Týmto zákonom došlo v zákone o dani z príjmov k týmto obmenám:

1. v § 2 bolo doplnené písmeno ai), ktoré definuje predaj virtuálnych mien,
2. v § 8 ods. 1 bolo doplnené písmeno t), ktoré začleňuje príjmy fyzických osôb (ďalej aj „FO“) plynúce z predaja virtuálnej meny medzi ostatné príjmy,
3. v § 8 bol pridaný odsek 17, ktorý stanovuje, že *„príjem podľa odseku 1 písm. t) z predaja virtuálnej meny nadobudnutej ťažbou sa zahrnie do základu dane (čiastkového základu dane) v zdaňovacom období realizácie predaja tejto virtuálnej meny.“* (zákon o dani z príjmov, § 8 ods. 17). Tento odsek taktiež uvádza, že

súčasťou základu dane je pri použití ocenenia virtuálnej meny podľa § 17 ods. 43 aj príjem z predaja virtuálnej meny za majetok, inú kryptomenu alebo službu,

4. v § 17 ods. 3 boli doplnené písmená n) a o), ktoré stanovujú, že do základu dane sa nezahŕňa príjem z virtuálnej meny získanej ťažbou v zdaňovacom období jej vyťaženia a tiež rozdiel medzi reálnou hodnotou a vstupnou cenou virtuálnej meny získanej kúpou, (zákon o dani z príjmov, § 17 ods. 3 písm. n) a o)).
5. v § 17 sa tiež doplnil ods. 43, podľa ktorého je súčasťou základu dane výnos z predaja virtuálnej meny v období realizácie zámeny pri ocenení vymieňanej virtuálnej meny reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 13 zákona o účtovníctve,
6. v § 19 ods. 2 pribudlo písmeno v), ktorým bolo vymedzené, že daňovými výdavkami pri predaji alebo výmene kryptomeny je úhrn nákupných cien kryptomeny podľa § 25b zákona o dani z príjmov v zdaňovacom období ich predaja alebo zámeny, najviac však do výšky súčtu príjmu z predaja týchto kryptomien (zákon o dani z príjmov, § 19 ods. 2 písm. v)),
7. v § 25b bolo zadefinované, čo tvorí vstupnú cenu virtuálnej meny a vstupnú cenu majetku a služby získanej výmenou za virtuálnu menu.

Z článku III zákona o dani z poistenia rovnako vyplýva aj novelizácia zákona o účtovníctve. Zmena spočíva najmä v § 24 Spôsoby oceňovania a v jeho doplnení **odsekom 10**, ktorý určil, že kryptomenu účtovná jednotka prepočítava na eurá ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu. Do § 25 ods. 1 bolo pridané **písmeno h)**, ktoré určuje spôsob prepočtu virtuálnych mien na eurá ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu a to použitím reálnej hodnoty. **Odsek 13** v § 27 zas vysvetľuje pojem a spôsob zisťovania reálnej hodnoty kryptomeny. Novovytvorený **§ 39q** vysvetľuje, že ustanovenia § 24 ods. 10, § 25 ods. 1 písm. h) a § 27 ods. 13 zákona o účtovníctve sa prvýkrát použijú v účtovnej závierke za účtovné obdobie končacie k 01. októbru 2018 a neskôr.

Opatrením MFSR č. MF/017028/2018-74 z 21. novembra 2018, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie MFSR č. 23054/2002-92 z 16. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (ďalej len „opatrenie o postupoch účtovania v podvojnom účtovníctve“) bolo vo vzťahu k virtuálnej mene novelizované aj opatrenie o postupoch účtovania v podvojnom účtovníctve. Opatrením MFSR č. MF/13414/2018-74 z 12. septembra 2018, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie MFSR č. MF/27076/2007-74 z 13. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o

postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „opatrenie o postupoch účtovania v jednoduchom účtovníctve“) bolo vo vzťahu k virtuálnej mene novelizované opatrenie o postupoch účtovania v jednoduchom účtovníctve. Obom opatreniam MFSR sa budeme bližšie venovať v časti 3.

1.6.2 Virtuálna mena v IFRS

The International Financial Reporting Standards (ďalej aj „IFRS“) sú medzinárodné pravidlá pre finančné vykazovanie skutočností vyplývajúcich z účtovných závierok určitých spoločností, ktoré zostavuje súkromná organizácia s názvom Rada pre medzinárodné účtovné štandardy (ďalej aj „IASB“), (angl. International Accounting Standards Board). Znenie IFRS následne schvaľuje alebo vracia na doplnenie zmien orgán Európskej únie, ktorý IFRS aj zavádza do praxe. Povinnosť prevziať IFRS do svojej národnej legislatívy majú všetky členské krajiny Európskej únie podľa presne vymedzených pravidiel. IFRS v znení prevzatom Európskou úniou používajú na vykazovanie subjekty sídliace na území Európy.² Prvotne boli IFRS vydávané pod názvom Medzinárodný účtovný štandard (ďalej aj „IAS“) (angl. International Accounting Standards), pričom pod týmto názvom bolo vydaných 41 štandardov, z ktorých väčšina je stále v platnosti. Štandardy prijaté od roku 2002 sa už nazývajú IFRS

V júni 2019 sa začala IASB a IFRS IC (angl. International Financial Reporting Standards Interpretations Committee, ďalej aj „IFRS IC“) zaoberať účtovným vykazovaním kryptomeny. Pri snahe zistiť, ktoré štandardy IFRS je možné v súvislosti s vykazovaním kryptomien uplatniť, bola použitá vylučovacia metóda. Štandard *IAS 32 Finančné nástroje: prezentácia* (ďalej aj „IAS 32“) nemožno uplatniť, nakoľko virtuálna mena nezapadá do definície finančného nástroja, finančného aktíva ani finančného záväzku uvedeného v odseku 11 tohto štandardu. Rovnako nemožno uplatniť *IFRS 9 Finančné nástroje*, keďže ten vychádza z definície finančného aktíva a finančného záväzku uvedených v *IAS 32*.

² V Spojených štátoch Amerických sa používajú US GAAP – Generally Accepted Accounting Principles (v preklade: Všeobecne uznávané účtovné princípy)

Taktiež nesmieme uplatniť štandard *IAS 7 Výkaz o peňažných tokoch*, keďže kryptomeny nespĺňajú definíciu peňažných prostriedkov ani peňažných ekvivalentov uvedenú v odseku 6 štandardu.

Keď sa však pozrieme na jeden z prvých štandardov, konkrétne *IAS 2 Zásoby* (ďalej aj „IAS 2“), zistíme, že pokiaľ účtovná jednotka **drží virtuálnu menu na predaj**, zapadá takýto majetok do definície zásob uvedenej v odseku 6 písmeno a) štandardu a síce, že „*Zásoby sú majetok a) držaný na predaj pri bežnom podnikaní*“. (IAS 2.6)

Rovnako virtuálna mena spĺňa podmienky uvedené v odseku 2 štandardu *IAS 38 Nehmotný majetok* (ďalej aj „IAS 38“) a preto sa tento štandard uplatní na tú kryptomenu, ktorá nie je držaná na účel predaja a na ktorú sa uplatňuje *IAS 2 Zásoby* v súlade s odsekom 3 štandardu *IAS 38*. Rovnako možno na virtuálnu menu uplatniť odsek 8 štandardu *IAS 38*, v ktorom je nehmotný majetok definovaný ako „*identifikovateľný nepeňažný majetok bez fyzickej podstaty*“. (IAS 38.8)

Vzhľadom na to, že v rámci IFRS neexistuje samostatný štandard, ktorý by sa zaoberal kryptomenou, je držanie kryptomeny považované za držanie nehmotného majetku, na ktorý sa vzťahuje *IAS 38*, pokiaľ nie sú kryptomeny držané na predaj pri bežnom podnikaní, kedy sa pri účtovaní a vykazovaní kryptomeny uplatňuje *IAS 2*. V závislosti od toho, pod nariadenie ktorého štandardu IFRS držanie kryptomeny patrí, sa kryptomena oceňuje. Pokiaľ je kryptomena považovaná za dlhodobý nehmotný majetok, oceňuje sa pri prvotnom ocenení obstarávacími nákladmi. Ak účtovná jednotka používa model precenenia, je kryptomena pri nasledujúcom ocenení oceňovaná v reálnej hodnote zníženej o amortizáciu a zníženie hodnoty. Pokiaľ používa nákladový model, oceňuje sa pri nasledujúcom ocenení v obstarávacích nákladoch znížených o amortizáciu a zníženie hodnoty. V prípade, že je držanie kryptomeny považované za zásoby, pri prvotnom ocenení sa použijú obstarávacie náklady. Pri nasledujúcom ocenení sa použije nižšia cena z pôvodných obstarávacích nákladov a realizovateľnej hodnoty, respektíve reálna hodnota znížená o náklady na predaj. V prípade použitia reálnej hodnoty sa ocenenie kryptomeny, účtovná jednotka postupuje v súlade so štandardom *IFRS 13 Oceňovanie reálnou hodnotou*.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom diplomovej práce je charakterizovanie princípu fungovania virtuálnych mien vrátane systému Blockchain, identifikovanie legislatívnych nástrojov vplývajúcich na procesy účtovania a zdaňovania virtuálnej meny v podmienkach Slovenskej republiky a praktické znázornenie možných situácií, ku ktorým dochádza v súvislosti s uskutočňovaním obchodných operácií s virtuálnou menou z pohľadu právnických a fyzických osôb.

Pre naplnenie hlavného cieľa bolo potrebné splnenie nasledujúcich čiastkových cieľov:

- analyzovať fungovanie virtuálnej meny a spôsoby jej nadobudnutia,
- zmapovať všetky legislatívne normy, ktoré upravujú účtovné zobrazenie operácií s virtuálnou menou, zdaňovanie príjmov plynúcich z realizácie transakcií s virtuálnou menou a vykazovanie virtuálnej meny v účtovnej závierke účtovnej jednotky,
- zvoliť vhodné účtovné jednotky pre praktické znázornenie nadobudnutých teoretických znalostí,
- namodelovať vzorové účtovné prípady, ktorých obsahom je realizovanie operácií s virtuálnou menou,
- aplikovať účtovné prípady súvisiace s virtuálnou menou na rôznych typoch účtovných jednotiek, ako sú podnikateľská účtovná jednotka, nezisková účtovná jednotka (občianske združenie), samostatne zárobkovo činná osoba a podobne,
- posúdiť vplyv jednotlivých účtovných prípadov na základ dane z príjmov,
- realizovať vyplnenie oficiálnych daňových formulárov a účtovných výkazov vychádzajúc z údajov za zdaňovacie obdobie a ku koncu účtovného obdobia.

Pre potreby diplomovej práce sme zvolili tri subjekty, na ktorých budeme aplikovať nadobudnuté teoretické znalosti. Prvým subjektom je spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá reprezentuje podnikateľské subjekty, druhým subjektom je občianske združenie, ktoré reprezentuje účtovné jednotky nezaložené za účelom podnikania a tretím subjektom je fyzická osoba v postavení samostatne zárobkovo činnnej osoby a súkromnej osoby. Dôvodom výberu týchto troch subjektov je rozdielnosť v účtovaní, zdaňovaní ako aj vo vykazovaní virtuálnej meny. Výsledkom spracovania je postupné, podrobné a praktické znázornenie mnohých situácií, ktoré môžu nastať počas účtovného obdobia, a konkrétnych krokov pri zdaňovaní a vykazovaní virtuálnej meny.

Počas plnenia čiastkových cieľov a hlavného cieľa diplomovej práce sme využili nasledovnú metodiku práce a metódy skúmania:

- analýza – rozbor získaných informácií pre potreby ich lepšieho pochopenia,
- syntéza – výber najvhodnejších z analyzovaných informácií pre potreby diplomovej práce,
- diferenciácia – porovnanie rozdielnych vlastností skúmaných javov,
- syntéza – spájanie užitočných informácií do použiteľných celkov využiteľných pri modelovaní praktických príkladov,
- grafická metóda – grafická prezentácia získaných údajov,
- metóda dedukcie – vyjadrenie objektívneho názoru na získané údaje a výsledky,
- komparácia – porovnanie účtovného zobrazenia a zdaňovania príjmov plynúcich z transakcií s virtuálnymi menami v rôznych typoch účtovných jednotiek.

3 Výsledky práce a diskusia

Všetky identifikačné údaje fyzických alebo právnických osôb uvedené v tejto kapitole sú vymyslené a ich zhoda s reálnymi fyzickými alebo právnickými osobami je náhodná. V tejto kapitole sa budeme venovať 3 virtuálnym menám, konkrétne Bitcoinu (BTC) Ethereum (ETH) a Litecoinu (LTC).

3.1 Zobrazenie virtuálnej meny v účtovníctve

Vo svete sa názory na vykazovanie virtuálnej meny ako predmet účtovníctva rôznia. Existujú výklady, podľa ktorých by bolo možné virtuálnu menu považovať za nehmotný majetok. Mnohí odborníci sa prikláňajú k názoru, že ak obchodník umožňuje zákazníkovi platiť za svoje tovary či služby kryptomenou, mali by byť vykázané ako peňažné prostriedky a ich ekvivalenty. Ak investičný fond za účelom diverzifikácie portfólia vloží časť prostriedkov do kryptomeny, jedná sa o dlhodobú alebo krátkodobú investíciu. Pre internetové zmenárne, ktoré virtuálne meny zamieňajú, sú kryptomeny zásoby. Ministerstvo financií Českej republiky vydalo pre účely českého účtovníctva usmernenie k účtovaniu a vykazovaniu virtuálnych mien, v ktorom uznáva, že účel držby kryptomien sa u rôznych subjektov môže líšiť, no odporúča účtovať a vykazovať kryptomeny ako zásoby vlastného druhu. (Procházka, 2018)

Medzinárodné štandardy finančného vykazovania v žiadnom štandarde priamo neupravujú účtovanie a vykazovanie virtuálnych mien. V súlade s IFRS je účtovná jednotka teda povinná účtovať o virtuálnej mene, ktorú neupravuje priamo žiadny štandard, ako o majetku s obdobnými vlastnosťami, t. j. musí uplatniť účtovné metódy používané na obdobné transakcie tak, aby účtovná závierka verne a pravdivo zobrazovala ekonomickú realitu. (Procházka, 2018) Podľa rozhodnutia IFRS IC z júna 2019 sa má kryptomena vykazovať ako dlhodobý nehmotný majetok, pokiaľ nie je držaná na predaj, kedy sa vyказuje ako zásoby v súlade s IAS 2.

S novelizáciou zákona o dani z príjmov a zákona o účtovníctve bolo pre účely zabezpečenia správneho vedenia účtovníctve potrebné aktualizovať aj opatrenie o postupoch účtovania v podvojnom účtovníctve a opatrenie o postupoch účtovania v jednoduchom účtovníctve.

V opatrení o postupoch účtovania v podvojnóm účtovníctve sa v § 17 ods. 10 písm. c) uvádza, že o virtuálnej mene sa účtuje v účtovej skupine 25 – *Krátkodobý finančný majetok*, pričom v § 46 ods. 6 sa konkrétne odporúča účtovať virtuálnu menu na účte 258 – *Virtuálna mena* s použitím analytickej evidencie pre každý typ kryptomeny. V tomto odseku sa taktiež vysvetľuje, že pri úbytku virtuálnej meny sa táto skutočnosť účtuje do nákladov na ťarchu účtu 568 – *Ostatné finančné náklady* a príjmy z realizácie virtuálnej meny sa účtujú v prospech účtu 668 – *Ostatné finančné výnosy*. Na rovnaké účty sa účtujú aj rozdiely vzniknuté z dôvodu ocenenia a prepočtu virtuálnej meny na eurá (opatrenie o postupoch účtovania v podvojnóm účtovníctve, § 46 ods. 6).

Účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania však o virtuálnej mene účtujú na účte 251 – *Majetkové cenné papiere na obchodovanie*, pričom úbytok kryptomeny do nákladov sa účtuje na ťarchu účtu 555 – *Náklady na krátkodobý finančný majetok* a výnosy z predaja kryptomeny sa účtujú v prospech účtu 655 – *Výnosy z krátkodobého finančného majetku*. (Opatrenie MFSR zo 14. novembra 2007 č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších opatrení)

Účtovaniu kryptomien v jednoduchom účtovníctve sa po novelizácii venuje opatrenie o postupoch účtovania v jednoduchom účtovníctve v § 4 ods. 13 so zreteľom na operácie v Peňažnom denníku. Podľa tohto odseku sa prvotný výdavok súvisiaci s obstaraním kryptomeny za eurá alebo inú cudziu menu účtuje v peňažnom denníku podľa ods. 6 písm. e), t. j. bez vplyvu na základ dane z príjmov. „*Pri takto nadobudnutej virtuálnej mene sa pri jej následnom predaji účtuje výdavok podľa odseku 6 písm. e) šiesteho bodu v súlade s osobitným predpisom a príjem z odplatného prevodu virtuálnej meny sa účtuje podľa odseku 6 písm. d) tretieho bodu.*“ (opatrenie o postupoch účtovania v jednoduchom účtovníctve). V § 12 ods. 6 sa zas definuje spôsob účtovania odplatne nadobudnutej virtuálnej meny v knihe krátkodobého finančného majetku.

V skratke možno povedať, že obe opatrenia upravujúce postupy účtovania prešli v súvislosti s virtuálnymi menami len minimálnymi zmenami, ktoré sa v prípade podvojného účtovníctva týkajú odporúčania na rozšírenie účtového rozvrhu účtovnej jednotky v účtovej skupine 25 – *Krátkodobý finančný majetok* o syntetický účet 258 – *Virtuálna mena* a k nemu prináležiacich analytických účtov a rozšíreniu pôsobnosti

syntetických účtov 568 – *Ostatné finančné náklady* a 668 – *Ostatné finančné výnosy*. V jednoduchom účtovníctve sa zmena dotkla peňažného denníka a knihy krátkodobého finančného majetku.

V účtovnej závierke malej a veľkej účtovnej jednotky sa kvôli jednotnému vzoru tlačiva Súvahy vykazuje virtuálna mena ako krátkodobý finančný majetok na riadku 68. Náklady a výnosy z obchodovania s kryptomenami sú súčasťou riadkov 44 a 54 Výkazu ziskov a strát.

V účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky sa v Súvahe hodnota virtuálnej meny nachádza spolu ostatnými finančnými účtami na riadku 23, pričom náklady a výnosy z obchodovania s kryptomenami sú súčasťou riadkov 33 a 26 Výkazu ziskov a strát.

Účtovné jednotky by však mali detailnejšie a presnejšie informácie o kryptomenách uvádzať v poznámkach účtovnej závierky. Jedná sa najmä o spôsob oceňovania úbytku virtuálnej meny (metóda first in first out – ďalej aj „FIFO“, kedy sa na ocenenie úbytku majetku použije najstaršia cena, za ktorú bol druh takéhoto majetku obstaraný, alebo metóda váženého aritmetického priemeru – ďalej aj „VAP“, kedy sa na ocenenie úbytku majetku použije priemerná obstarávacia cena takéhoto majetku), zvolený verejný trh s virtuálnou menou, podľa ktorého účtovná jednotka zisťuje reálnu hodnotu kryptomeny, zostatok, štruktúra a reálna hodnota virtuálnych mien, ktoré má spoločnosť v majetku k poslednému dňu účtovného obdobia a pod.

3.2 Oceňovanie virtuálnej meny

Ako sme uviedli v predchádzajúcej časti, novelou zákona o účtovníctve sa v § 25 ods. 1 písm. h) v nadväznosti na § 27 ods. 13 určil spôsob oceňovania virtuálnej meny. Podľa uvedených legislatívnych skutočností je účtovná jednotka povinná oceňovať kryptomenu v eurách ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu reálnou hodnotou. Je potrebné si uvedomiť, že deň vytiaženia virtuálnej meny sa nepovažuje za deň vzniku účtovného prípadu. Aj keď majú kryptomeny črty krátkodobého finančného majetku, ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa na reálnu hodnotu nepreceňujú. *„Reálna hodnota virtuálnej meny je trhová cena v deň ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. a) zistená spôsobom určeným účtovnou jednotkou zo zvoleného verejného trhu s virtuálnou menou. V priebehu*

účtovného obdobia účtovná jednotka používa rovnaký spôsob určenia reálnej hodnoty pre danú virtuálnu menu. “ (zákon o účtovníctve, § 27 ods. 13)

V závislosti od situácie sa oceňuje:

1. reálnou hodnotou odplatne nadobudnutá virtuálna mena, pričom podľa § 25b ods. 1 písm. a) zákona o dani z príjmov je vstupnou cenou virtuálnej meny obstarávacia cena podľa § 25 ods. 6 zákona o účtovníctve. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že súčasťou ocenenia odplatne (kúpou) nadobudnutej kryptomeny je jej reálna hodnota spolu s nákladmi, ktoré s týmto obstaraním súvisia. Podľa § 17 ods. 3 písm. o) zákona o dani z príjmov sa však do základu dane tieto náklady súvisiace s obstaraním virtuálnej meny, ktoré prevyšujú reálnu hodnotu odplatne nadobudnutej kryptomeny nezahŕňajú,³
2. reálnou hodnotou vyťažená kryptomena, ktorá sa však reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 13 zákona o účtovníctve ocení ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu, t. j. až ku dňu realizácie v súlade s § 25 ods. 1 písm. h) bod 2. zákona o účtovníctve,
3. reálnou hodnotou virtuálna mena získaná zámenou za inú virtuálnu menu,
4. reálnou hodnotou majetok a služby (okrem majetku oceneného menovitou hodnotou) získané zámenou za virtuálnu menu,
5. úbytok virtuálnej meny reálnou hodnotou alebo v prípade rovnakého druhu virtuálnych mien sa ich úbytok ocení v súlade s § 25 ods. 5 zákona o účtovníctve váženým aritmetickým priemerom alebo metódou FIFO.

„Účtovná jednotka by mala vo vnútornom predpise uviesť, ktorý verejný trh, na ktorom sa obchoduje s virtuálnou menou, si zvolila na účely prepočtu na menu euro, aj spôsob tohto prepočtu. Vo vnútornom predpise je tiež potrebné stanoviť, či účtovná jednotka na ocenenie úbytku virtuálnej meny používa individuálne ocenenie, ocenenie cenou zistenou váženým aritmetickým priemerom alebo spôsobom, keď prvá cena na ocenenie prírastku virtuálnej meny sa použije ako prvá cena na ocenenie úbytku tejto virtuálnej meny.“ (Šlosárová, Blahušiaková, 2018)

³ Na účely tejto diplomovej práce budeme oceňovať virtuálnu menu vždy reálnou hodnotou v súlade s § 25 ods. 1 písm. h) zákona o účtovníctve bez ohľadu na to, že podľa § 25b ods. 1 písm. a) zákona o dani z príjmov sa má virtuálna mena nadobudnutá kúpou oceňovať obstarávacou cenou podľa § 25 ods. 6 písm. a).

3.3 Účtovná jednotka založená za účelom podnikania

3.3.1 Identifikácia účtovnej jednotky

Spoločnosť Hranol, s. r. o. (ďalej aj „Hranol“) je právnická osoba, ktorej hlavným predmetom podnikateľskej činnosti je predaj počítačov a príslušenstva k nim, poskytovanie záručného a pozáručného servisu spotrebnej elektroniky a poskytovanie poradenstva a technickej podpory v oblasti informačných technológií. Bežný rabat firmy je 25 %. Hranol je registrovaný ako platiteľ DPH podľa § 4 zákona č. 222/2004 Z. z. zákona o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o DPH“) od roku 2017 z dôvodu prekročenia obratu podľa § 4 ods. 1 zákona o DPH, pričom zdaňovacie obdobie je štvrt'roku, t. j. 3 po sebe nasledujúce kalendárne mesiace. Hranol má sídlo aj prevádzku v meste Senec. Súčasťou prevádzky je aj sklad. Subjekt Hranol nakupuje spotrebnú elektroniku a materiál od tuzemských dodávateľov, pričom pri účtovaní zásob používa spôsob B. Hranol časť svojej podnikateľskej činnosti sústreďuje na trh v Českej republike, kde má zmluvného odberateľa. Spoločnosť má dvoch zamestnancov na hlavný pracovný pomer, z ktorých jeden je súčasne aj spoločník a konateľ spoločnosti. Pri vzorových príkladoch však okrem úhrady záväzkov o mzdách účtovať nebudeme.

Spoločnosť od januára 2019 umožňuje všetkým svojim bežným zákazníkom aj stálym odberateľom možnosť úhrady za tovary a služby v určitých virtuálnych menách, pričom úhrada je možná priamo v predajni alebo prevodom na účet kryptopeňaženky firmy. Reálnu hodnotu kryptomien zisťuje Hranol cez portál Coinbase v súlade s vnútorným predpisom, kde má potrebné čísla vyjadrené priamo v eurách a nemusí ich preto dodatočne prepočítavať výmenným kurzom. Pre potreby obchodovania s virtuálnou menou má na portály Coinbase zriadenú tzv. kryptopeňaženku. Kryptopeňaženka je účet podobný bežnému bankovému účtu v komerčnej banke, akurát sú na ňom evidované prostriedky ako v bežnej mene (v našom prípade v mene euro), tak aj jednotlivé stavy virtuálnych mien.

Hranol začal vo februári roku 2019 ťažiť virtuálnu menu Bitcoin, Ethereum a Litecoin, pre potreby čoho si prenajal miestnosť v budove vedľa svojej prevádzky Turecká. O týchto virtuálnych menách účtuje na analytických účtoch 258 001 – *Bitcoin*, 258 002 – *Ethereum* a 258 003 – *Litecoin*.

Firma Hranol oceňuje úbytok zásob rovnakého druhu aj virtuálnej meny váženým aritmetickým priemerom, kedy sa celková hodnota zásob alebo virtuálnej meny vydeli celkovým stavom týchto zásob alebo virtuálnej meny k určitému momentu.

Hranol mal k 01.01.2019 nasledujúce začiatkové stavy na účtoch, ktoré sú zobrazené na obrázku 3:

Obrázok 3 *Začiatkové stavy účtov spoločnosti Hranol*

Aktíva		Pasíva	
211 000 Pokladnica	2 680,00 €	411 000 Základné imanie	5 000,00 €
221 000 Bankové účty	5 000,00 €	311 000 Zamestnanci	1 100,00 €
343 900 DPH - preúčtovanie	100,00 €	336 000 Zúčtovanie s orgánmi SP a ZP	530,00 €
		341 000 Daň z príjmov	200,00 €
		342 000 Ostatné priame dane	150,00 €
		366 000 Záväzky voči spoločníkom zo ZČ	800,00 €
Spolu	7 780,00 €	Spolu	7 780,00 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Legenda: SP – sociálne poistenie; ZP – zdravotné poistenie; ZČ – závislá činnosť

3.3.2 Účtovné prípady a ich vplyv na základ dane z príjmov

Spoločnosť na začiatku januára uhradila svoje záväzky z titulu decembrových miezd, účtovné zobrazenie je v tabuľke 1.

Tabuľka 1 *Účtovné prípady Hranol I*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
5.1.2019	VBÚ	Úhrada mzdy zamestnancovi	1 100,00 €	331 000 / 221 001
5.1.2019	VBÚ	Úhrada mzdy spoločníkovi	800,00 €	366 000 / 221 001
5.1.2019	VBÚ	Úhrada poistného na SP a ZP	530,00 €	336 000 / 221 001
5.1.2019	VBÚ	Úhrada preddavkovej dane zo ZČ	150,00 €	342 000 / 221 001

Zdroj: Vlastné spracovanie

Následne spoločnosť nakúpila materiál a tovar na sklad, ktorý bude postupne v priebehu roka predávať, účtovné zobrazenie je v tabuľke 2.

Tabuľka 2 *Účtovné prípady Hranol 2*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
10.1.2019	PFA	Faktúry za tovar	18 000,00 €	
		suma bez DPH	15 000,00 €	504 000 / 321 000
		DPH 20%	3 000,00 €	343 001 / 321 000
13.1.2019	VPD	Nákup spotrebného materiálu na opravy	400,00 €	501 000 / 211 000
15.1.2019	VFA	Predaj tovaru českému odberateľovi	9 500,00 €	311 000 / 604 000
21.1.2019	IÚD	Predaj tovaru v predajni a okamžité inkaso platby v Bitcoinoch	2 584,00 €	
		suma bez DPH	2 153,33 €	315 000 / 604 000
		DPH 20 %	430,67 €	315 000 / 343 002
21.1.2019	IÚD	Inkaso úhrady v 0,835943 BTC, 3 110,26 €/BTC	2 584,00 €	258 001 / 315 000
21.1.2019	IÚD	Rozdiel v reálnej hodnote BTC - zisk	16,00 €	258 001 / 668 002
25.1.2019	VBÚ	Inkaso faktúry od českého odberateľa	9 500,00 €	221 001 / 311 000

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri inkase za predaný tovar od zákazníka bola reálna hodnota prijatého množstva Bitcoinov 2 600,00 €, no hodnota zakúpeného tovaru bola 2 584,00 €, t. j. nižšia o 16,00 €. V § 17 ods. 3 písm. o) zákona o dani z príjmov je uvedené, že rozdiel medzi reálnou hodnotou kryptomeny a vstupnou cenou kryptomeny nadobudnutej kúpou sa nezahŕňa do základu dane. Keďže zákon nedefinuje v akých prípadoch nadobudnutia kryptomeny možno toto nadobudnutie považovať za kúpu, pre účely tejto diplomovej práce budeme považovať za nadobudnutie kúpou akékoľvek odplatné nadobudnutie kryptomeny s výnimkou nadobudnutia ťažbou alebo výmenou za inú kryptomenu. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že rozdiel vo výške 16,00 € nebude spoločnosť Hranol zahŕňať do základu dane a teda bude odpočítateľnou položkou od základu dane.

Spoločnosti Hranol chýbali financie na úhradu faktúry za tovar a keďže dodávateľ neakceptuje platbu virtuálnou menou, Hranol musel svoje Bitcoin y predat' a následne uhradiť aspoň časť faktúry, účtovné zobrazenie je uvedené v tabuľke 3.

Tabuľka 3 *Účtovné prípady Hranol 3*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
5.2.2019	IÚD	Predaj 0,835943 BTC, 2 996,11 €/BTC	2 504,58 €	315 000 / 668 001
5.2.2019	IÚD	Vyradenie Bitcoinov z majetku	2 600,00 €	568 001 / 258 001
5.2.2019	KPN	Inkaso prostriedkov za predaj Bitcoinov do prýktopenáženky	2 504,58 €	221 002 / 315 000
5.2.2019	KPN	Prevod penázi z kryptopenáženky na bank. účet	2 500,00 €	261 000 / 221 002
5.2.2019	VBÚ	Inkaso penázi z kryptopenáženky na bank. účet	2 500,00 €	221 001 / 261 000
5.2.2019	VBÚ	Úhrada časti faktúry za tovar	14 000,00 €	321 000 / 221 001

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako sme si mohli všimnúť, pri poklese reálnej hodnoty Bitcoinu sme pri jeho predaji dosiahli stratu vo výške 95,42 € (rozdiel predajnej ceny 2.504,58 € a účtovnej hodnoty 2.600,00 €). Túto stratu však nebudeme účtovať na ľarchu nákladového účtu samostatným zápisom do účtovného denníka, nakoľko podľa § 25 ods. 1 písm. h) bodu 3. zákona o dani z príjmov sa reálnou hodnotou oceňuje služba a majetok nadobudnuté za kryptomenu s výnimkou peňažných prostriedkov a cenín. Keďže sme kryptomenu Bitcoin predali za peňažné prostriedky, postupovali sme správne a predaná kryptomena sa vyradí z majetku v reálnej hodnote, v ktorej bola obstaraná. Keďže sme však z predaja dosiahli stratu, musíme na konci účtovného obdobia myslieť na § 19 ods. 2 písm. v) zákona o dani z príjmov, podľa ktorého sú daňovými výdavkami pri predaji alebo výmene kryptomeny úhrn nákupných cien kryptomeny podľa § 25b zákona o dani z príjmov v zdaňovacom období ich predaja alebo zámeny, najviac však do výšky súčtu príjmu z predaja týchto kryptomien. Z uvedeného vyplýva, že v úhrne za zdaňovacie obdobie nie je dosiahnutá strata z realizácie predaja konkrétnej kryptomeny daňovo uznaná, jednotlivo sa však táto strata môže kompenzovať počas celého zdaňovacieho obdobia s výsledkami realizácie rovnakej kryptomeny. Čiže ak z prvej realizácie Bitcoinu dosiahnem stratu 100,- € a z druhého zisk 80,- €, daňovo neuznaná strata je 20,- € a táto suma bude pripočítateľná položka k základu dane. Ak by bol zisk z druhej realizácie 130,- €, v úhrne by sme dosiahli za zdaňovacie obdobie zisk 30,- € a k základu dane by sme nemali povinnosť pripočítať žiadnu sumu.

Ku koncu marca 2019 účtovná jednotka Hranol vyčíslila a zaúčtovala DPH za zdaňovacie obdobie prvý štvrtrok roku 2019, ako je uvedené v tabuľke 4. Keďže je obchodovanie s virtuálnou menou a jej výmena za iné tovary alebo služby v súlade s Článkom 135 ods. 1 písm. e) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty oslobodené od DPH, o DPH sme v súvislosti s kryptomenami neúčtovali a ani účtovať nebudeme.

Tabuľka 4 *Účtovné prípady Hranol 4*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
31.3.2019	IÚD	Preúčtovanie DPH na vstupe	3 000,00 €	343 900 / 343 001
		Preúčtovanie DPH na výstupe	430,67 €	343 002 / 343 900
		Nadmerný odpočet za 1. štvrtrok 2019	2 569,33 €	

Zdroj: Vlastné spracovanie

Následne v apríli poskytla spoločnosť Hranol služby poradenstva a IT podpory, za ktoré inkasovala platbu v Litecoinoch, účtovné zobrazenie je uvedené v tabuľke 5.

Tabuľka 5 Účtovné prípady Hranol 5

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
15.4.2019	VFA	Poskytnutie poradenstva a IT podpory	3 240,00 €	
		suma bez DPH	2 700,00 €	311 000 / 602 001
		DPH 20 %	540,00 €	311 000 / 343 002
20.4.2019	IÚD	Inkaso faktúry v 45,298086 LTC, 72,63 €/LTC	3 240,00 €	258 003 / 311 000
20.4.2019	IÚD	Rozdiel v reálnej hodnote LTC	50,00 €	258 003 / 668 002
25.4.2019	VPD	Vklad hotovosti na bankový účet	2 300,00 €	261 000 / 211 000
25.4.2019	VBÚ	Vklad hotovosti na bankový účet	2 300,00 €	221 001 / 261 000
25.4.2019	VBÚ	Úhrada časti faktúry za tovar	2 700,00 €	321 000 / 221 001

Zdroj: Vlastné spracovanie

V účtovnom prípade zo dňa 20.04.2019 znovu uplatníme § 17 ods. 3 písm. o) zákona o dani z príjmov a teda rozdiel reálnej hodnoty v sume 50,00 € bude odpočítateľná položka od základu dane. Keďže mala spoločnosť Hranol problém s likviditou, rozhodla sa požiadať banku o bankový úver s dobou splatnosti 2 roky vo výške 40 000,00 €, ktorého časť použije na obstaranie hardvérového a softvérového zariadenia na ťažbu virtuálnej meny a časť na nákup tovaru, čo je zobrazené v tabuľke 6.

Tabuľka 6 Účtovné prípady Hranol 6

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
1.5.2019	DBÚ	Poskytnutie dlhodobého bankového úveru bankou	40 000,00 €	261 000 / 461 001
1.5.2019	VBÚ	Pripísanie prostriedkov z úveru na bežný účet	40 000,00 €	221 001 / 261 000
7.5.2019	PFA	Nákup hardvérového a softvérového zariadenia na ťažbu virtuálnej meny	8 760,00 €	
		suma bez DPH	7 300,00 €	042 000 / 321 000
		DPH 20 %	1 460,00 €	343 001 / 321 000
7.5.2019	IÚD	Uvedenie zariadenia na ťažbu kryptomeny do užívania	7 300,00 €	022 001 / 042 000
10.5.2019	VFA	Predaj tovaru tuzemskému odberateľovi	4 500,00 €	
		suma bez DPH	3 750,00 €	311 000 / 604 000
		DPH 20 %	750,00 €	311 000 / 343 002
20.5.2019	IÚD	Inkaso časti faktúry 2 500,00 € v 10,470736 ETH, 223,48 €/ETH	2 340,00 €	258 002 / 311 000
20.5.2019	IÚD	Rozdiel v reálnej hodnote ETH	160,00 €	568 002 / 311 000
25.5.2019	VBÚ	Úhrada faktúry za zariadenie na ťažbu kryptomeny	8 760,00 €	321 000 / 221 001
25.5.2019	VBÚ	Inkaso zvyšnej časti faktúry za tovar	2 000,00 €	221 001 / 311 000
25.5.2019	VBÚ	Úhrada zvyšnej časti faktúry za tovar	1 300,00 €	321 000 / 221 001

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri inkase časti faktúry vo virtuálnej mene Ethereum dňa 20. 05. 2019 došlo k situácii, kedy reálna hodnota prijatej kryptomeny bola nižšia od hodnoty uznanej na úhradu

faktúry o 160,00 €. Vychádzajúc z § 17 ods. 3 písm. o) zákona o dani z príjmov, podľa ktorého sa rozdiel medzi vstupnou cenou a reálnou hodnotou virtuálnej meny nezahŕňa do základu dane, si musíme uvedomiť, že táto suma bude pre spoločnosť Hranol pripočítateľná položka k základu dane. Tento rozdiel sme zaúčtovali na ťarchu účtu 568 002 – *Rozdiel reálnej hodnoty virtuálnej meny*.

Spoločnosti Hranol sa pár dní po začiatku ťažby Bitcoinu podarilo získať 0,368225 BTC v celkovej hodnote 2 855,85 €, čo zaevidovala v podsúvahe na účte 751 001 – *Vyťažený Bitcoin*. Následne sa firme podarilo vyťažiť aj Litecoin v množstve 21,477635 LTC s hodnotou 2 216,49 €, čo zaevidovala na podsúvahovom účte 751 002 – *Vyťažený Litecoin*. Keďže konateľ predpokladal, že hodnota Bitcoinu začne prudko rásť, nakoľko záujem o túto virtuálnu menu sa stupňoval, rozhodol sa 03. 06. 2019 zameniť všetky kryptomeny, ktoré spoločnosť vlastnila za Bitcoin s iným obchodníkom. Dňa 05. 06. 2019 sa spoločník ešte rozhodol, že spoločnosti bezodplatne daruje 2,74 BTC, ktoré vlastnil ako súkromná osoba, pretože chcel zväčšiť objem uskutočňovaných obchodov v mene spoločnosti, aby tak maximalizoval výsledný efekt. Uvedené skutočnosti sú znázornené v tabuľke 7.

Tabuľka 7 *Účtovné prípady Hranol 7*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
30.5.2019	IÚD	Vyťaženie 0,368225 BTC	2 855,85 €	751 001 / -
30.5.2019	IÚD	Vyťaženie 21,477635 LTC	2 216,49 €	751 002 / -
3.6.2019	IÚD	Vyradenie 21,477635 LTC z podsúvahy	2 216,49 €	- / 751002
3.6.2019	IÚD	Zaradenie 21,477635 LTC do majetku, 102,91 €/LTC	2 210,26 €	258 003 / 668 003
3.6.2019	IÚD	Výmena všetkých 66,775721 LTC za 0,745320 BTC, 7 839,97 €/BTC	5 500,26 €	258 001 / 258 003
3.6.2019	IÚD	Rozdiel medzi reálnou hodnotou odovzdaných LTC a získaných BTC (5 843,29 € za 0,745320 BTC)	343,03 €	258 001 / 668 004
3.6.2019	IÚD	Výmena všetkých 10,470736 ETH za 0,328953 BTC, 7 839,97 €/BTC	2 340,00 €	258 001 / 258 002
3.6.2019	IÚD	Rozdiel medzi reálnou hodnotou odovzdaných ETH a získaných BTC (2 578,98 € za 0,328953 BTC)	238,98 €	258 001 / 668 004
5.6.2019	IÚD	Dar 2,74 BTC od spoločníka, 6 822,06 €/BTC	18 692,44 €	259 000 / 413 000
5.6.2019	IÚD	Zaradenie 2,74 BTC do majetku	18 692,44 €	258 001 / 259 000

Zdroj: Vlastné spracovanie

Spoločnosť najprv musela vyradiť z podsúvahy a zaradiť do majetku Litecoin, ktorý získala ťažbou. Nakoľko účtovník myslel pri účtovaní na § 25 ods. 1 písm. h) bod 2 zákona o účtovníctve, vyťažený Litecoin zaradil do majetku v reálnej hodnote. Následne mohla

spoločnosť pristúpiť k účtovaniu výmeny jednotlivých virtuálnych mien, musela to však urobiť v súlade s § 25 ods. 1 písm. h) bod 4 zákona o účtovníctve a získať kryptomenu oceniť v reálnej hodnote. Rozdiel vo forme zisku vo výške 343,03 € potom zaúčtovala v prospech účtu 668 004 – *Rozdiel medzi reálnou hodnotou a protihodnotou*. Rovnako sme postupovali aj pri výmene Ethereum za Bitcoin. Z tejto transakcie dosiahla firma Hranol zisk vo výške 238,98 €, ktorý zaúčtovala v prospech účtu 668 004 – *Rozdiel medzi reálnou hodnotou a protihodnotou*. Dar od spoločníka vo výške 2,74 BTC v celkovej reálnej hodnote 18 692,44 € spoločnosť zaúčtovala v prospech účtu 413 – *Ostatné kapitálové fondy*, pretože dar bol prijatý od spoločníka firmy. Ak by rovnaký dar poskytol spoločnosti iný subjekt, účtovný prípad by sa účtoval by sa v prospech účtu 648 – *Ostatné náklady na hospodársku činnosť*, no v súlade s § 12 ods. 7 písm. b) zákona o dani z príjmov by nebol takýto príjem predmetom dane a od základu dane z príjmov by sa v daňovom priznaní odpočítal. Keďže výmena jednej virtuálnej meny za inú sa nepovažuje za nadobudnutie virtuálnej meny kúpou, rozdiely medzi hodnotou odovzdanej a získanej kryptomeny vstupujú do základu dane v plnej výške.

V júli spoločnosť nakúpila ďalšie Bitcoiny a pokračovala v ťažbe Litecoinov, v súvislosti s čím prijala faktúru za prenájom priestorov a energie. Účtovné zobrazenie týchto skutočností možno vidieť v tabuľke 8.

Tabuľka 8 *Účtovné prípady Hranol 8*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
28.7.2019	VBÚ	Výber hotovosti z bankomatu na účel kúpy Bitcoinov	5 000,00 €	335 000 / 221 001
28.7.2019	IÚD	Nákup 0,585144 BTC prostredníctvom Bitcoinmatu, 8 523,62 €/BTC	4 987,55 €	259 000 / 335 000
28.7.2019	IÚD	Poplatok za kúpu prostredníctvom Bitcoinmatu	12,45 €	568 003 / 335 000
28.7.2019	IÚD	Zaradenie 0,585144 BTC do majetku	4 987,55 €	258 001 / 259 000
31.7.2019	VBÚ	Prevod prostriedkov z BÚ do kryptopeňaženky	15 000,00 €	261 000 / 221 001
31.7.2019	KPN	Inkaso prostriedkov z BÚ do kryptopeňaženky	15 000,00 €	221 002 / 261 000
31.7.2019	KPN	Nákup 1,655 BTC prostredníctvom kryptopeňaženky, 8 578,86 €/BTC	14 198,01 €	259 000 / 221 002
31.7.2019	KPN	Poplatok za služby kryptopeňaženky	73,21 €	568 003 / 221 002
31.7.2019	KPN	Rozdiel medzi reálnou hodnotou a kúpnu cenou	200,00 €	568 004 / 221 002
31.7.2019	IÚD	Zaradenie 1,655 BTC do majetku	14 198,01 €	258 001 / 259 000
12.8.2019	IÚD	Vyťaženie 16,00753 LTC	1 367,36 €	751 002 /
13.8.2019	PFA	Faktúra za prenájom priestorov na ťažbu virtuálnej meny a elektrinu	2 383,20 €	
		nájomné	620,00 €	518 000 / 321 000
		elektrická energia	1 366,00 €	502 000 / 321 000
		DPH 20 %	397,20 €	343 001 / 321 000

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri týchto účtovných prípadoch je potrebné si znovu uvedomiť, že rozdiel medzi reálnou hodnotou virtuálnej meny nadobudnutej kúpou a protihodnotou, ktorú sme za ňu zaplatili vo výške 200,- € nie je zahrňovaný do základu dane, t. j. je pripočítateľnou položkou k základu dane.

Následne spoločnosť Hranol až do novembra 2019 neuskutočnila žiadne operácie týkajúce sa virtuálnej meny ani žiadnu virtuálnu menu nevyťažila. Dňa 05. novembra 2019 spoločnosť uhradila faktúru za prenájom priestorov a elektrickú energiu vo virtuálnej mene Bitcoin, zaplatila za to 0,3 BTC. O deň na to sa rozhodla predať všetky svoje virtuálne meny, nakoľko nepredpokladala ďalší rast ich hodnoty. V prvom rade musela vyradiť vyťažené kryptomeny z podsúvahy a zaradiť ich do majetku v reálnej hodnote v súlade s § 25 ods. 1 písm. h) bod 2. zákona o účtovníctve. Potom mohla firma pristúpiť k predaju prostredníctvom portálu Coinbase, čo je znázornené v tabuľke 9.

Tabuľka 9 Účtovné prípady Hranol 9

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
5.11.2019	IÚD	Úhrada faktúry za prenájom a energie v 0,3 BTC, 8 459,86 €/BTC	2 294,21 €	321 000 / 258 001
5.11.2019	IÚD	Rozdiel v účtovnej hodnote BTC a hodnote záväzku	88,99 €	321 000 / 668 004
5.11.2019	IÚD	Navýšenie nákladov na nájom v závislosti od reálnej hodnoty zaplatenej virtuálnej meny	48,32 €	518 000 / 668 004
5.11.2019	IÚD	Navýšenie nákladov na elektrinu v závislosti od reálnej hodnoty zaplatenej virtuálnej meny	106,44 €	502 000 / 668 004
6.11.2019	IÚD	Vyradenie 16,00753 LTC z podsúvahy	1 367,36 €	- / 751 002
6.11.2019	IÚD	Zaradenie 16,00753 LTC do majetku v reálnej hodnote, 57,11 €/LTC	914,19 €	258 003 / 668 003
6.11.2019	IÚD	Predaj všetkých Litecoinov	942,35 €	315 000 / 668 001
6.11.2019	IÚD	Vyradenie Litecoinov z majetku	914,19 €	568 001 / 258 003
6.11.2019	IÚD	Vyradenie 0,368225 BTC z podsúvahy	2 855,85 €	- / 751 001
6.11.2019	IÚD	Zaradenie 0,368225 BTC do majetku v reálnej hodnote, 8 420,10 €/BTC	3 100,49 €	258 001 / 668 003
6.11.2019	IÚD	Predaj všetkých 6,122642 BTC	53 980,00 €	315 000 / 668 001
6.11.2019	IÚD	Vyradenie Bitcoinov z majetku	47 106,55 €	568 001 / 258 001
6.11.2019	KPN	Inkaso prostriedkov za predaj Bitcoinov a Litecoinov	53 980,00 €	221 002 / 315 000
7.11.2019	KPN	Prevod prostriedkov z kryptopeňaženky na bežný bankový účet	53 980,00 €	261 000 / 221 002
9.11.2019	VBÚ	Prevod prostriedkov z kryptopeňaženky na bankový účet	53 980,00 €	221 001 / 261 000

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri úhrade faktúry za prenájom priestorov a elektrickú energiu došlo k situácii, kedy firma Hranol zaplatila za tento záväzok vo virtuálnej mene Bitcoin, ktorej účtovná hodnota bola nižšia ako hodnota záväzku, no jej reálna hodnota bola vyššia, ako bola hodnota

záväzku. Prvý rozdiel vznikol vo výške 88,99 €, a to medzi účtovnou hodnotou virtuálnej meny a účtovnou hodnotou záväzku, keďže podľa váženého aritmetického priemeru bolo účtovné ocenenie 0,3 BTC vo výške 2 294,21 €, no účtovná hodnota záväzku vrátane DPH bola 2 383,20 €. Z účtovného hľadiska sme teda za tento záväzok zaplatili nižšiu hodnotu a teda rozdiel bolo potrebné zaúčtovať na ľarchu účtu 321 – *Dodávateľia*, ako zníženie záväzku voči dodávateľovi, a v prospech účtu 668 – *Ostatné finančné výnosy*, ako zisk z transakcie, ktorú spoločnosť uskutočnila. Aby spoločnosť neporušila § 25 ods. 1 písm. h) bod 3. zákona o účtovníctve, podľa ktorého sa služba alebo majetok, ktoré boli nadobudnuté výmenou za virtuálnu menu, ocenia reálnou hodnotou virtuálnej meny ku dňu výmeny, musela navýšiť spoločnosť náklady súvisiace s prenájmom a elektrickou energiou. Vzniknutý rozdiel medzi reálnou hodnotou zaplatených Bitcoinov a účtovnou hodnotou záväzku vo výške 154,76 € musela spoločnosť alikvotne rozrátať medzi nájom a elektrickú energiu. Sčítaním nákladov za nájom vo výške 620,00 € a nákladov za elektrinu vo výške 1 366,00 € sme získali sumu 1 986,00 €, pričom jednoduchým delením sme zistili, že náklady na nájom a na elektrinu sú v pomere 31,22 % ku 68,78 %. Týmto pomerovými hodnotami sme pre násobili rozdiel medzi reálnou hodnotou Bitcoinu a účtovnou hodnotou záväzku vo výške 154,76 € a následne sme vyčíslili, že časť pripadajúca na nájom je 48,32 € a časť pripadajúca na elektrickú energiu je 106,44 €. Keďže reálna hodnota Bitcoinu bola vyššia než účtovné ocenenie, tieto účtovné prípady zaúčtované na ľarchu nákladových účtov zaúčtujeme v súlade s pravidlom súvzťažnosti v prospech výnosového účtu 668 – *Ostatné finančné výnosy*.

Ak by spoločnosť Hranol zaplatila za záväzok nižšiu reálnu hodnotu, obdobným spôsobom by znížila tieto náklady zaúčtovaním príslušných súm v prospech nákladových účtov.

Predpokladajme, že spoločnosť Hranol dňa 18. 12. 2019 kúpila 4 ETH v reálnej hodnote 112,45 €/ETH, za ktoré zaplatila 449,80 €, čo sa rovná reálnej hodnote získanej kryptomeny a do konca účtovného obdobia ju nepredala ani nevykonávala žiadnu podnikateľskú činnosť. Tým pádom môžeme zosumarizovať výsledky činnosti a pristúpiť k vyplneniu daňového priznania a účtovnej závierky. Najskôr však musíme preúčtovať stav tovaru, ktorý bol zistený inventarizáciou k 31. 12. 2019 z nákladového účtu 504 000 – *Predaný tovar* na účet 132 000 – *Tovar na sklade a v predajniach*, čo je znázornené v tabuľke 10.

Tabuľka 10 *Účtovné prípady Hranol ku koncu účtovného obdobia*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
31.12.2019	IÚD	Preúčtovanie tovaru	4 400,00 €	132 000 / 504 000
31.12.2019	IÚD	Zaúčtovanie odpisov	1 217,00 €	551 000 / 082 000

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.3.3 Vykazovanie virtuálnej meny v daňovom priznaní a účtovnej závierke

Daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb je povinná zostaviť a podať každá právnická osoba, ktorej plynú príjmy z podnikateľskej činnosti, v lehote do troch mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia (najčastejšie kalendárny rok), za ktoré sa daňové priznanie podáva. (zákon o dani z príjmov, § 49 ods. 2) Daňovník má možnosť predĺžiť si lehotu na podanie daňového priznania o ďalšie tri kalendárne mesiace a to na základe oznámenia, ktoré podá príslušnému správcovi dane. (zákon o dani z príjmov, § 49 ods. 3 písm. a)) Ak daňovníkovi plynú príjmy z podnikania zo zahraničia, môže si na základe podaného oznámenia predĺžiť lehotu na podanie daňového priznania až o šesť celých kalendárnych mesiacov (zákon o dani z príjmov, § 49 ods. 3 písm. b)). Ak daňovník zistí, že daňové priznanie je vyplnené nesprávne, môže v lehote na podanie daňového priznania podať opravné daňové priznanie, za čo mu nebude uložená zo strany správcu dane žiadna sankcia. Ak však daňovník zistí, že je daňové priznanie vyplnené nesprávne a opravené daňové priznanie podá po uplynutí lehoty na podanie daňového priznania, toto opravené daňové priznanie sa považuje za dodatočné daňové priznanie. Za porušenie ktorejkoľvek povinnosti vyplývajúcej daňovému subjektu z príslušnej právnej normy (nedodržanie lehoty na podanie daňového priznania, nesprávne vyplnenie daňového priznania, nesplnenie si povinnosti a pod.) mu správca dane uloží pokutu v súlade s § 155 zákona č. 563/2009 Z. z. Zákon o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Daňové priznanie je štruktúrované tlačivo vo forme formulára, ktoré každý rok vydáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky opatrením. Keďže Ministerstvo financií SR vydáva toto opatrenie každoročne až niekedy koncom januára, vždy je lepšie počkať s podaním daňového priznania, nakoľko podanie daňového priznania na nesprávnom tlačive sa posudzuje ako keby daňový subjekt daňové priznanie nepodal vôbec.

V tabuľke 11 je možno vidieť výsledok transakcií s virtuálnymi menami v spoločnosti Hranol za účtovné obdobie v členení podľa jednotlivých kryptomien.

Tabuľka 11 *Výsledok transakcií s virtuálnou menou v spoločnosti Hranol*

Bitcoin		Litecoin		Ethereum	
Náklady	Výnosy	Náklady	Výnosy	Náklady	Výnosy
49 992,22 €	59 844,82 €	914,19 €	4 459,83 €	160,00 €	238,98 €
Spoločné náklady (prenájom, elektrická energia, odpisy)				3 357,76 €	
Spolu náklady		54 424,17 €	Spolu výnosy		64 543,63 €
Výsledok hospodárenia z operácií s virtuálnymi menami				+ 10 119,46 €	

Zdroj: Vlastné spracovanie

Nie všetky z uvedených nákladov sú však daňovo uznané, nakoľko podľa § 17 ods. 3 písm. o) zákona o dani z príjmov sa do základu dane nezahŕňa suma rovnajúca sa rozdielu medzi reálnou hodnotou a vstupnou cenou pri kryptomene nadobudnutej kúpou. Z toho nám vyplýva, že ak je reálna hodnota kryptomeny 100,- €, ale my za ňu zaplatíme 120,- € (rozdiel môže tvoriť poplatok za sprostredkovanie alebo dohodnutá vyššia kúpna cena), rozdiel vo výške 20,- €, ktorý sme účtovali do nákladov, bude pripočítateľná položka k základu dane. Ak bude naopak jej reálna hodnota 100,- €, ale my za ňu zaplatíme len 80,- €, rozdiel vo výške 20,- €, ktorý sme účtovali do výnosov, bude odpočítateľná položka od základu dane. Keďže spoločnosť Hranol nadobudla virtuálnu menu kúpou v šiestich prípadoch, môžeme pripočítateľné a odpočítateľné položky k základu dane súvisiace s realizáciou kryptomien zosumarizovať nasledovne:

- 16,00 € ako odpočítateľná položka z operácie zo dňa 21.01.2019,
- 50,00 € ako odpočítateľná položka z operácie zo dňa 20.04.2019,
- 160,00 € ako pripočítateľná položka z operácie zo dňa 20.05.2019,
- 12,45 € ako pripočítateľná položka z operácie zo dňa 28.07.2018,
- 73,21 € ako pripočítateľná položka z operácie zo dňa 31.07.2019,
- 200,00 € ako pripočítateľná položka z operácie zo dňa 31.07.2019.

Spoločnosť mala v sledovanom období celkové náklady v úhrne z hospodárskej a finančnej činnosti vo výške 69 824,16 € a dosiahla výnosy v úhrne vo výške 82 646,96 €. Výsledok hospodárenia pred zdanením za sledované obdobie je teda zisk v sume 12 822,80 €. Tieto údaje vpíšeme v daňovom priznaní k dani z príjmov v tabuľke F do riadkov 1, 2 a 3, ako je znázornené na obrázku 4.

Obrázok 4 *Tabuľka F daňového priznania k dani z príjmov*

F - Doplnujúce údaje		
Súčet výnosov z hospodárskej činnosti a z finančnej činnosti	1	82646.96
Súčet nákladov na hospodársku činnosť a finančnú činnosť	2	69824.16
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením (r. 1 - r. 2)	3	12822.80

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Výsledok hospodárenia pred zdanením následne vpíšeme v časti II. – Výpočet základu dane a dane do riadku 100, ako je znázornené na obrázku 5.

Obrázok 5 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 100*

II. časť - VÝPOČET ZÁKLADU DANE A DANE		
Popis položky	Riadok	Údaje v eurách
Výsledok hospodárenia pred zdanením [§ 17 ods. 1 zákona (zisk +, strata -)] alebo rozdiel medzi príjmami a výdavkami (III. časť - r. 3 tabuľky F alebo r. 1 tabuľky C1 alebo r. 1 tabuľky C2 alebo r. 3 tabuľky G2) alebo upravený výsledok hospodárenia (III. časť - r. 4 tabuľky G3)	100	12822.80

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Následne môžeme pristúpiť k vyčísleniu a následnému vpisovaniu pripočítateľných a odpočítateľných k základu dane. Pretože subjekt Hranol nemal iné pripočítateľné a odpočítateľné položky k základu dane ako tie, ktoré súviseli s operáciami s virtuálnou menou, do daňového priznania uvedieme len tie. Vo formulári daňového priznania nie sú osobitné riadky na vyčísľovanie týchto položiek pre kryptomeny, preto pripočítateľné položky vpíšeme v časti II. - Výpočet základu dane a dane do riadku 180 a následne do súčtového riadku 200, ako je znázornené na obrázku 6.

Obrázok 6 *II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 180 a riadok 200*

Ostatné položky zvyšujúce r. 100, neuvedené v r. 110 až 170	180	445.66
Medzisúčet (r. 110 + r. 130 + r. 140 + r. 150 + r. 170 + r. 180)	200	445.66

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Odpočítateľné položky vpíšeme v časti II. Výpočet základu dane a dane do riadku 290 a do súčtového riadku 300, ako je znázornené na obrázku 7.

Obrázok 7 II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 290 a riadok 300

Ostatné položky znižujúce r.100, neuvedené v r. 210 až 280	290	66.00
Medzisúčet (r. 210 + r. 220 + r. 230 + r. 240 + r. 250 + r. 260 + r. 270 + r. 280 + r. 290)	300	66.00

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Výsledný základ dane (alebo daňovú stratu) pred znížením o daňovú stratu a o odpočet výdavkov na výskum a vývoj formulár automaticky vypočíta na riadku 400, ako je znázornené na obrázku 8.

Obrázok 8 II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 301

Základ dane (+) alebo daňová strata (-) po úprave o položky uvedené v r. 320 a 330 (r. 310 - r. 320 - r. 330)	400	13202.46
---	-----	----------

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Po ďalších úpravách zahŕňajúcich zníženie základu dane z dôvodu vyňatých príjmov podliehajúcich zdaneniu v zahraničí, odpočtu daňových strát z minulých zdaňovacích období, výdavkov na výskum a vývoj a podobne sa dostaneme do riadku 600, kde vypočítame daň zo základu dane pri použití aktuálne platnej daňovej sadzby, ako je znázornené na obrázku 9.

Obrázok 9 II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 600

Sadzba dane a daň pred uplatnením úľav na dani a uplatnením zápočtu dane zaplatenej v zahraničí		
Sadzba dane (v %)	550	21
Daň pred uplatnením úľav na dani (r. 510 x r. 550) : 100	600	2772.51

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Následne daň upravíme o zápočet dane zaplatenej v zahraničí, úľavy na dani, zápočet daňovej licencie z predchádzajúcich zdaňovacích období, preddavky na daň a daňovú licenciu a výslednú daň na úhradu alebo daňový preplatok vpíšeme v časti II. – Výpočet základu dane a dane do riadku 1100 alebo 1101, ako je znázornené na obrázku 10.

Obrázok 10 II. časť – Výpočet základu dane a dane, riadok 1100 a riadok 1101

Daň na úhradu (r. 1080 - r. 1090 - r. 1040) ≥ 0 ³⁾	Nedoplatok dane (+)	1100 +	2772.51
Daňový preplatok (r. 1080 - r. 1090 - r. 1040) < 0	Preplatok dane (-)	1101 -	

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Pri vyplňaní daňového priznania netreba zabudnúť na vyplnenie tabuliek A až K, ktoré slúžia k detailnejšiemu opisu zobrazovaných skutočností. Výslednú daň na úhradu z riadku 1100 je daňový subjekt povinný uhradiť na účet správcu dane v lehote na podanie daňového priznania. Po vyčíslení dane z príjmov právnických osôb účtovná jednotka túto daň zaúčtuje k poslednému dňu účtovného obdobia na ťarchu nákladového účtu 591 – *Splatná daň z príjmov* a v prospech záväzkového účtu 341 – *Daň z príjmov*.

Účtovná závierka je štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva a ktoré nastali počas účtovného obdobia. Zostavuje sa k poslednému dňu účtovného obdobia najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavuje, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V podvojnom účtovníctve tvorí účtovú závierku súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky. V jednoduchom účtovníctve tvorí účtovnú závierku výkaz o príjmoch a výdavkoch a výkaz o majetku a záväzkoch. (zákon o účtovníctve, § 17). „*Pre potreby preukázania a vykazovania odplatne nadobudnutej virtuálnej meny sa v účtovníctve účtovnej jednotky účtujúcej v sústave jednoduchého účtovníctva vytvorí v súlade s § 15 ods. 1 zákona o účtovníctve pomocná kniha finančného majetku.*“ (usmernenie MFSR o zdaňovaní virtuálnej meny, bod 4.5). V oboch účtovných sústavách sa do výkazov vpisujú sumy v celých eurách zaokrúhlené matematicky.

Od 01. 01. 2015 sa účtovné jednotky členia do troch veľkostných skupín, a to na mikro účtovné jednotky, malé účtovné jednotky a veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v súlade s § 2 ods. 5 až 15 zákona o účtovníctve. Ďalej musí identifikovať povinnosť overenia účtovnej závierky audítorom podľa § 19 zákona o účtovníctve alebo zostavenia konsolidovanej účtovnej závierky v súlade s § 22 zákona o účtovníctve. Pre účely tejto diplomovej práce porovnáme vykazovanie virtuálnej meny a operácií s nimi súvisiace v tlačivách účtovnej závierky pre mikro účtovnú jednotku a pre malé a veľké účtovné jednotky.

Mikro účtovná jednotka

V súvahe mikro účtovnej jednotky sa konečný zostatok hodnoty kryptomien k poslednému dňu účtovného obdobia vyказuje na strane aktív v riadku 23 – *Ostatné finančné účty* v stĺpci Netto bežné účtovné obdobie (1) a Netto bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie (2). V stĺpci (1) sa uvedie zostatok hodnoty kryptomien ku koncu účtovného obdobia, za ktoré zostavujeme účtovnú závierku a v stĺpci (2) zostatok,

ktorý bol v účtovnej závierke za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie v stĺpci (1). Pri novo založených účtovných jednotkách sa v stĺpci (2) uvedie zostatok ku dňu zostavenia otváraciej súvahy spoločnosti. Dôležité je si pripomenúť, že virtuálna mena sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka nepreceňuje na reálnu hodnotu (usmernenie MFSR o zdaňovaní virtuálnej meny, bod 4.7). Keďže spoločnosť Hranol mala k 31. 12. 2019 v majetku virtuálnu menu Ethereum v hodnote 449,50 €, po zaokrúhlení matematicky na sumu 450,- € vykážeme túto skutočnosť v súvahe tak, ako je znázornené na obrázku 11.

Obrázok 11 Vykazovanie virtuálnej meny v súvahe mikro účtovnej jednotky, riadok 23

2.	Ostatné finančné účty (251, 252, 253, 256, 257, 25X, 259, 314A) - /291,29X/	23	450	
----	---	----	-----	--

Zdroj: Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky

Výnosy a náklady súvisiace s kryptomenami mikro účtovná jednotka vykazuje vo Výkaze ziskov a strát v riadku 26 – *Ostatné výnosy z finančnej činnosti* pre výnosy a v riadku 33 – *Ostatné náklady na finančnú činnosť* pre náklady, v stĺpci Bežné účtovné obdobie (3) a Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie (4), ako je to znázornené na obrázku 12 a 13.

Obrázok 12 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, riadok 26

XII.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)	26	64544	
------	---	----	-------	--

Zdroj: Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky

Obrázok 13 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, riadok 33

O.	Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)	33	51067	
----	--	----	-------	--

Zdroj: Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení vrátane dane z príjmov vykáže ÚJ vo Výkaze ziskov a strát v riadkoch 35 – *Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením*, 36 – *Daň z príjmov* a 38 – *Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení*, ako je to znázornené na obrázku 14.

Obrázok 14 *Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, riadky 35, 36 a 38*

**	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením (+/-) (r. 18 + r. 34)	35	12823	
P.	Daň z príjmov (591, 595)	36	2773	
Q.	Prevod podielov a výsledku hospodárenia spoločníkom (+/-) (596)	37		
***	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení (+/-) (r. 35 - r. 36 - r. 37)	38	10050	

Zdroj: Vzor výkazu ziskov a strát mikro účtovnej jednotky

Mikro účtovná jednotka má povinnosť uvádzať doplňujúce informácie o virtuálnej mene najmä v poznámkach v *Článku II. Informácie o prijatých postupoch*. V prípade vysokého zisku alebo straty prameniacej z realizácie kryptomeny opíše zaznamenané skutočnosti v poznámkach aj v *Článku III. Informácie, ktoré vysvetľujú a doplňajú súvahu a výkaz ziskov a strát*.

Malá a veľká účtovná jednotka

Pri novovzniknutej účtovnej jednotke má subjekt možnosť rozhodnúť sa, do ktorej veľkostnej skupiny sa zatriedi, pričom v tejto veľkostnej skupine musí zotrvať najmenej dve po sebe idúce účtovné obdobia v súlade s § 2 ods. 11 zákona o účtovníctve.

V súvahe malej a veľkej účtovnej jednotky sa informácie o hodnote virtuálnej meny, ktorú účtovná jednotka eviduje vo svojom majetku k poslednému dňu účtovného obdobia vykazujú v riadku 68 – *Krátkodobý finančný majetok bez krátkodobého finančného majetku v prepojených účtovných jednotkách* vo všetkých príslušných stĺpoch. Rozdiel medzi súvahou mikro účtovnej jednotky a malej a veľkej účtovnej jednotky spočíva v tom, že pri mikro účtovnej jednotke sú všetky hodnoty vykázané v hodnote netto, t. j. po korekcii, no pri malej a veľkej účtovnej jednotke obsahuje výkaz stĺpce brutto, korekcia a netto. Graficky je to znázornené na obrázku 15.

Obrázok 15 Vykazovanie virtuálnej meny v súvahe malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 68

2. Krátkodobý finančný majetok	68	450		450	
bez krátkodobého finančného majetku v prepojených účtovných jednotkách (251A, 253A, 256A, 257A, 25XA) - /291A, 29XA/					

Zdroj: Vzor súvahy malej a veľkej účtovnej jednotky

Náklady a výnosy vyplývajúce z realizácie virtuálnej meny sa vykazujú pri malej a veľkej účtovnej jednotke vo Výkaze ziskov a strát na riadkoch s rovnakým názvom, ako je to pri mikro účtovnej jednotke s tým rozdielom, že číslo riadku 26 sa pri výnosoch mení na číslo 44 a číslo riadku 33 sa pri nákladoch mení na číslo 54, ako je to znázornené na obrázku 16 a 17.

Obrázok 16 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 44

XIV. Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)	44	64544	
--	----	-------	--

Zdroj: Vzor výkazu ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky

Obrázok 17 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 54

Q. Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)	54	51067	
---	----	-------	--

Zdroj: Vzor výkazu ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky

Výsledok hospodárenia spoločnosti za účtovné obdobie sa vypočíta ako rozdiel medzi výnosmi z hospodárskej a finančnej činnosti a nákladmi na hospodársku a finančnú činnosť. Na rozdiel od daňového priznania sa však výnosy a náklady vo výkaze ziskov a strát nerozdeľujú na zahrňované a nezahrňované do základu dane, ale vykazujú sa podľa druhu. Výsledok hospodárenia pred zdanením, splatná aj odložená daň z príjmov a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení sa vykazujú v riadkoch 56 až 61, ako je to znázornené na obrázku 18.

Obrázok 18 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky, riadok 56 až 61

****	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením (+/-) (r. 27 + r. 55)	56	12823	
R.	Daň z príjmov (r. 58 + r. 59)	57	2773	
R.1.	Daň z príjmov splatná (591, 595)	58	2773	
2.	Daň z príjmov odložená (+/-) (592)	59		
S.	Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom (+/- 596)	60		
****	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení (+/-) (r. 56 - r. 57 - r.60)	61	10050	

Zdroj: Účtovná závierka podnikateľov v PÚ – malá a veľká účtovná jednotka

V prípade poznámok malej účtovnej jednotky sa informácie o virtuálnej mene uvádzajú v Článku III. Informácie o prijatých postupoch, Článku IV. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát a v prípade výraznej zmeny hodnoty virtuálnej meny po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka aj v Článku IV. Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

V poznámkach veľkej účtovnej jednotky sa tieto informácie objavajú v Článku II., Článku IV., Článku VI., Článku VIII. a Článku X.

V prípade, ak by sme postupovali ako účtovné jednotky v Českej republike, ktoré o virtuálnej mene účtujú ako o zásobách, mohli by sme si vytvoriť v účtovom rozvrhu syntetický účet 140 – *Virtuálna mena*, na ktorom by sme zaznamenávali prírastky aj úbytky kryptomeny s použitím príslušnej analytickej evidencie. Konečný zostatok virtuálnej meny v účtovníctve mikro účtovnej jednotky by sa tak vykazoval v súvahe na strane aktív v riadku 15 – *Zásoby spolu s ostatnými zásobami*. V prípade malej a veľkej účtovnej by to bolo v časti B – *Obežný majetok*, no konkrétny riadok si odhadnúť netrúfame. Náklady súvisiace so znížením hodnoty kryptomeny by sme mohli účtovať formou tvorby opravných položiek na ťarchu účtu 505 – *Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k zásobám* a v prospech novovytvoreného syntetického účtu 197 – *Opravné položky k virtuálnej mene*. Otázka daňovej uznateľnosti takto vytvorených opravných položiek však s vysokou

pravdepodobnosťou ostane nezodpovedaná. Zvýšenie hodnoty kryptomeny by sa účtovalo buď opačným zápisom ako tvorba opravnej položky (v prípade, ak by opravná položka bola vytvorená) alebo na ľarchu účtu 140 – *Virtuálna mena* a v prospech účtu 666 – *Výnosy z krátkodobého finančného majetku*, nakoľko nové výnosové a nákladové účty sa do účtovného rozvrhu pridávať nesmú. V prípade účtovania o kryptomenách ako o zásobách by však muselo Ministerstvo financií SR v prípade malej a veľkej účtovnej jednotky upraviť formulár súvahy, aby bolo možné takýmto spôsobom účtovania o kryptomenách zostaviť účtovnú závierku.

3.4 Účtovná jednotka nezriadená za účelom podnikania

Ak má účtovná jednotka, ktorá nebola zriadená za účelom podnikania, príjmy podľa § 12 ods. 2 zákona o dani z príjmov, stáva sa subjektom dane a musí si plniť rovnaké povinnosti ako účtovná jednotka založená za účelom podnikania. Za daňovníkov s príjmami podľa § 12 ods. 2 zákona o dani z príjmov sa považujú všetky subjekty uvedené v § 12 ods. 3 zákona o dani z príjmov. Účtovné jednotky uvedené v § 9 ods. 2 písm. c) zákona o účtovníctve môžu po splnení podmienok v ňom uvedenom účtovať v sústave jednoduchého účtovníctva. V tejto sústave môžu účtovať aj účtovné jednotky uvedené v písm. d) nezávisle od podmienok uvedených v písm. c) zákona.

3.4.1 Identifikácia účtovnej jednotky

Občianske združenie Panda, o. z. (ďalej aj „Panda“) sa venuje poskytovaniu poradenstva v oblasti účtovníctva, daní a ekonomického riadenia podniku pre svojich členov a externých klientov. Na poskytovanie poradenstva si prenajíma dve rozdielne miestnosti v rovnakej budove - jednu pre členov a druhú pre externých klientov. Začiatkom roku 2019 sa združenie rozhodlo prijímať členské príspevky vo forme virtuálnej meny, pričom akceptuje Dash (ďalej aj „DASH“) a Ethereum Classic (ďalej aj „ETC“). Rovnako majú v pláne investovať voľné finančné prostriedky do nákupu týchto kryptomien, nechať si uhrádzať faktúry v týchto kryptomenách a rovnako v nich uhrádzať aj svoje záväzky. Panda oceňuje úbytok zásob, cenných papierov a virtuálnej meny rovnakého druhu metódou váženého aritmetického priemeru.

3.4.2 Účtovné prípady a ich vplyv na základ dane z príjmov

Panda v januári prijala členské príspevky od svojich členov vo virtuálnej mene Dash. Následne poskytla poradenské služby externému klientovi, ktorý faktúru uhradil v kryptomene Ethereum Classic. Za prenájom priestorov Panda rovnako zaplatila vo virtuálnej mene Ethereum Classic. Pre potreby účtovania o virtuálnej mene si musela Panda vytvoriť analytickú evidenciu k účtu 251 – *Majetkové cenné papiere na obchodovanie*, konkrétne účet 251 001 – *Dash* a 251 002 – *Ethereum Classic*. Rovnako bolo nutné zvoliť analytické účty aj pri účtoch 555 – *Náklady na krátkodobý finančný majetok* a 655 – *Výnosy z krátkodobého finančného majetku*. Účtovné zobrazenie uvedených skutočností je v tabuľke 12.

Tabuľka 12 Účtovné prípady Panda 1

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
6.1.2019	IÚD	Prijatie členského príspevku 10 DASH, 74,06 €/DASH	740,60 €	251 001 / 664 001
15.1.2019	VFA	Faktúra za poradenské služby	2 600,00 €	311 000 / 602 000
18.1.2019	PFA	Faktúra za prenájom priestorov pre členov	400,00 €	518 000 / 321 000
22.1.2019	IÚD	Inkaso za poradenské služby 682 ETC, 3,86 €/ETC	2 600,00 €	251 002 / 311 000
22.1.2019	IÚD	Rozdiel medzi reálnou hodnotou ETC a protihodnotou	32,52 €	251 002 / 655 003
30.1.2019	IÚD	Úhrada faktúry za prenájom v 132 ETC, 3,48 €/ETC	400,00 €	321 000 / 251 002
30.1.2019	IÚD	Rozdiel medzi účtovnou hodnotou ETC použitou na úhradu a protihodnotou	109,52 €	518 000 / 251 002

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Prijatie členského príspevku v hodnote 740,60 € je príjem oslobodený od dane z príjmov podľa § 13 ods. 2 písm. b) zákona o dani z príjmov, preto táto suma predstavuje odpočítateľnú položku od základu dane z príjmov. Rovnako nebude do základu dane vstupovať ani nájomné v sume 400,00 €, keďže sa nejedná o výdavok v súlade s § 2 písm. i) zákona o dani z príjmov. Rozdiel medzi reálnou hodnotou prijatej kryptomeny Ethereum Classic a jej vstupnou cenou v sume 32,52 € sa nezahrňuje do základu dane v súlade s § 17 ods. 3 písm. o) zákona o dani z príjmov. Do základu dane vstupuje rozdiel medzi účtovnou hodnotou Ethereum Classic a prijatou protihodnotou – nájomom, nakoľko podľa § 25b ods. 2 zákona o dani z príjmov sa majetok alebo služba nadobudnutá za kryptomenu ocení reálnou hodnotou tejto kryptomeny.

Vo februári Panda prijala ďalšie členské príspevky v mene euro, ktoré ihneď použila na nákup virtuálnej meny Dash prostredníctvom portálu Coinbase. Následne prijala faktúru

za kancelárske potreby, ktoré ihneď spotrebovala, za ktorú zaplatila touto kryptomenou. Účtovné zobrazenie je v tabuľke 13.

Tabuľka 13 *Účtovné prípady Panda 2*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
19.2.2019	VBÚ	Prijaté členské príspevky	1 400,00 €	221 001 / 664 002
19.2.2019	VBÚ	Prevod prostriedkov z bankového účtu do kryptopeňaženky	1 400,00 €	261 000 / 221 001
20.2.2019	KPN	Inkaso prostriedkov z bankového účtu v kryptopeňaženke	1 400,00 €	221 002 / 261 000
20.2.2019	KPN	Nákup 18,125902 DASH, 75,98 €/DASH	1 377,21 €	259 000 / 221 002
20.2.2019	KPN	Poplatok za nákup prostredníctvom portálu	22,79 €	555 003 / 221 002
20.2.2019	IÚD	Zaradenie 18,125902 DASH do majetku	1 377,21 €	251 001 / 259 000
25.2.2019	PFA	Faktúra za kancelárske potreby pre členov	512,00 €	501 000 / 321 000
28.2.2019	IÚD	Úhrada faktúry za kancelárske potreby v 6,9096 DASH, 73,83 €/DASH	512,00 €	321 000 / 251 001
28.2.2019	IÚD	Rozdiel medzi účtovnou hodnotou DASH použitou na úhradu a protihodnotou	8,29 €	501 000 / 251 001

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Rozdiel medzi reálnou hodnotou obstaranej kryptomeny Dash a jej vstupnou cenou vo výške 22,79 € nebude zahrnutý do základu dane a je pripočítateľnou položkou.

Združenie Panda v auguste predalo celý objem kryptomeny Dash vo výške 21,216302 DASH v reálnej hodnote 72,89 €/DASH, nakoľko členovia predpokladali výrazný pokles jej hodnoty. V septembri im externý dodávateľ poskytol školenie v oblasti daní, za ktoré ihneď zaplatili 150 ETC.

Tabuľka 14 *Účtovné prípady Panda 3*

Dátum	Doklad	Text	Suma	Predkontácia
30.8.2019	IÚD	Predaj všetkých Dash cez portál Coinbase	1 550,00 €	315 000 / 655 001
30.8.2019	IÚD	Poplatok za predaj	8,00 €	555 003 / 315 000
30.8.2019	IÚD	Vyradenie všetkých Dash z majetku	1 597,51 €	555 001 / 251 001
30.8.2019	KPN	Inkaso prostriedkov za predaj kryptomeny	1 542,00 €	221 002 / 315 000
12.9.2019	PFA	Faktúra za školenie v oblasti daní	830,00 €	518 000 / 321 000
12.9.2019	IÚD	Úhrada faktúry za školenie v 150 ETC, 5,77 €/ETC	579,00 €	321 000 / 251 002
12.9.2019	IÚD	Rozdiel medzi účtovnou hodnotou ETC použitou na úhradu a protihodnotou	251,00 €	321 000 / 518 000

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Je potrebné si najmä uvedomiť, že podľa § 25 ods. 1 písm. h) bodu 3 zákona o účtovníctve je oceňovacou veličinou služby nadobudnutej výmenou za kryptomenu reálna hodnota zaplatenej kryptomeny. Z toho dôvodu sme nezaúčtovali posledný účtovný prípad

v prospech účtu 655 – *Výnosy z krátkodobého finančního majetku*, ale snížili sme ocenenie prijatej služby.

Ak predpokladáme, že do konca účtovného obdobia Panda nevykazovala žiadnu podnikateľskú či bežnú činnosť, môžeme pristúpiť k vyplneniu potrebných výkazov.

Tabuľka 15 *Výsledok transakcií s virtuálnou menou v organizácii Panda*

Dash		Ethereum Classic	
Náklady	Výnosy	Náklady	Výnosy
1 636,58 €	1 550,00 €	109,52 €	283,52 €
Spolu náklady			1 746,11 €
Spolu výnosy			1 833,52 €
Výsledok hospodárenia z operácií s virtuálnou menou			87,41 €

Zdroj: Vlastné spracovanie.

3.4.3 Vykazovanie virtuálnej meny v daňovom priznaní a účtovnej závierke

Daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb sa vyplňa rovnakým spôsobom a informácie o virtuálnej mene sa uvádzajú v rovnakých riadkoch, ako bolo uvedené v kapitole 3.1.3, jediný rozdiel je v tom, že:

- príjmy z členských príspevkov oslobodené od dane sa vykazujú v riadku 230,
- výdavky vynaložené na príjmy oslobodené od dane sa vykazujú v časti III. – *Tabuľky pomocných výpočtov a doplňujúcich údajov*, tabuľka A – *Položky, ktoré nie sú daňovými výdavkami*, na riadku 14, ako je to uvedené na obrázku 19 a 20.

Obrázok 19 *Vykazovanie príjmov oslobodených od dane z príjmov v neziskovej účtovnej jednotke, riadok 230*

Príjmy oslobodené od dane podľa § 13 zákona, ak sú súčasťou sumy v r. 100	230	2140.60
---	-----	---------

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Obrázok 20 *Vykazovanie výdavkov vynaložených na príjmy oslobodené od dane z príjmov v neziskovej účtovnej jednotke, riadok 14*

Výdavky (náklady) vynaložené na príjmy oslobodené od dane alebo nezahŕňané do základu dane	14	1762.50
--	----	---------

Zdroj: Daňové priznanie k dani z príjmov PO za obdobie 2019 (platné od 1.1.2020)

Účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky, ktorá účtuje v sústave podvojného účtovníctva má v porovnaní s podnikateľskou účtovnou jednotkou okrem úvodnej strany so všeobecnými informáciami rozdielnu štruktúru, formu aj vzhľad. Rozdiel je tiež v tom, že

v prípade neziskových organizácií neplatí triedenie účtovných jednotiek podľa veľkostných kritérií ako pri podnikateľských účtovných jednotkách.

Občianske združenie Panda malo k poslednému dňu účtovného obdobia v majetku zaúčtovanú virtuálnu menu Ethereum Classic v sume 1 544,- €, pričom nesmieme zabudnúť na bod 4.7 usmernenia MFSR o zdaňovaní virtuálnej meny, podľa ktorého sa virtuálna mena k poslednému dňu účtovného obdobia na reálnu hodnotu neprečňuje a teda ju vykazujeme v pôvodnom ocenení, ktoré bolo použité pri jej nadobudnutí. Hodnota virtuálnych mien, ktorú má účtovná jednotka v majetku sa vykáže v súvahe (formulár s označením Úč NUJ 1-01) na strane aktív v časti B. Obežný majetok, tabuľka 4., riadok 055 – Krátkodobý finančný majetok v stĺpcoch Brutto (1), Korekcia (2) a Netto (3) pre bežné účtovné obdobie. V stĺpci Netto (4) sa vykazujú informácie o majetku za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

Obrázok 21 Vykazovanie virtuálnej meny v súvahe neziskovej účtovnej jednotky, riadok 055

4. Finančné účty	r. 052 až r. 056	051	1544,00		1544,00	
Pokladnica (211 + 213)	052			x		
Bankové účty (221 AÚ + 261)	053			x		
Bankové účty s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok (221 AÚ)	054			x		
Krátkodobý finančný majetok (251+ 253 + 255 + 256 + 257) - 291AÚ	055		1544,00		1544,00	
Obstaranie krátkodobého finančného majetku (259 - 291AÚ)	056					

Zdroj: Účtovná závierka neziskovej ÚJ v sústave podvojného účtovníctva

Výnosy a náklady, o ktorých nezisková účtovná jednotka účtovala v účtovnom období v súvislosti s realizáciou kryptomien sa vykazujú vo formulári Výkaz ziskov a strát s označením Úč NUJ 2-01. V tomto prípade je potrebné si dať pozor na vyplňanie jednotlivých stĺpcov výkazu, keďže stĺpec 1 je určený pre hlavnú nezdaňovanú činnosť a stĺpec 2 pre zdaňovanú činnosť. Stĺpec 3 slúži ako súčtový stĺpec pre hodnoty zo stĺpcov 1 a 2, v stĺpci 4 sa vykazujú hodnoty za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Náklady súvisiace s kryptomenou, o ktorých ÚJ účtovala na účte 555 – *Náklady na krátkodobý finančný majetok* sa vykazujú v riadku 29, ktorý má rovnaký názov ako názov tohto syntetického účtu (pozri obrázok 22 a 23).

Obrázok 22 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, stĺpce

Číslo účtu	Náklady	Číslo riadku	Činnosť			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
			Hlavná nezdaňovaná	Zdaňovaná	Spolu	
a	b	c	1	2	3	4

Zdroj: Účtovná závierka neziskovej ÚJ v sústave podvojného účtovníctva

Obrázok 23 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, riadok 29

555	Náklady na krátkodobý finančný majetok	29		1628,30	1628,30	
-----	--	----	--	---------	---------	--

Zdroj: Účtovná závierka neziskovej ÚJ v sústave podvojného účtovníctva

Výnosy z realizácie virtuálnej meny sa pri zachovaní rovnakého princípu vyplňania stĺpcov vykazujú v riadku 63 s rovnakým názvom ako syntetický účet 655 – *Výnosy z krátkodobého finančného majetku*.

Obrázok 24 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, riadok 63

655	Výnosy z krátkodobého finančného majetku	63		1582,52	1582,52	
-----	--	----	--	---------	---------	--

Zdroj: Účtovná závierka neziskovej ÚJ v sústave podvojného účtovníctva

Ak na záver porovnáme všetky výsledkové účty súvisiace s nezdaňovanou a zdaňovanou činnosťou, celkový výsledok sa zobrazí na riadku 75 – Výsledok hospodárenia pred zdanením, pričom v stĺpci 1 je vykázaný výsledok z nezdaňovanej činnosti, v stĺpci 2 zo zdaňovanej činnosti a v stĺpci 3 výsledok spolu. Po vpísaní splatnej dane z príjmov za zdaňovacie obdobie riadku 76 – Daň z príjmov získame v riadku 78 – Výsledok hospodárenia po zdanení pohľad na účtovný zisk združenia.

Obrázok 25 Vykazovanie virtuálnej meny vo výkaze ziskov a strát neziskovej účtovnej jednotky, riadok 75 až 78

Výsledok hospodárenia pred zdanením r. 74 - r. 38		75	-912,00	4019,00	3107,00	
591	Daň z príjmov	76		844,00	844,00	
595	Dodatočné odvody dane z príjmov	77				
Výsledok hospodárenia po zdanení (r. 75 - (r. 76 + r. 77)) (+/-)		78	-912,00	3175,00	2263,00	

Zdroj: Účtovná závierka neziskovej ÚJ v sústave podvojného účtovníctva

3.5 Fyzické osoby

S kryptomenami môžu okrem právnických osôb obchodovať aj fyzické osoby, či už v rámci svojho živnostenského podnikania alebo ako súkromné osoby. Ak bude fyzická osoba realizovať obchody s virtuálnou menou ako súčasť podnikania, takýto príjem sa považuje za príjem z podnikania z inej samostatne zárobkovej činnosti podľa § 6 zákona o dani z príjmov a na fyzickú osobu sa vzťahujú daňové a odvodové povinnosti v rovnakej miere ako na bežného živnostníka.

V prípade, že sa rozhodne obchodovať v kryptomenou ako súkromná osoba, takýto príjem sa považuje za ostatný príjem podľa § 8 ods. 1 písm. t) zákona o dani z príjmov. Dôležité je si uvedomiť, že pri príjme súkromnej osoby podľa § 8 zákona o dani z príjmov sa tento príjem považuje podľa § 10b ods. 1 písm. d) zákona č. 580/2004 Z. z. Zákon o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“) za zárobkovú činnosť, pričom podľa § 13 ods. 3 zákona o zdravotnom poistení je základ dane z príjmov zistený podľa § 8 zákona o dani z príjmov aj vymeriavacím základom pre verejné zdravotné poistenie. V tomto prípade sa použije sadzba zdravotného poistenia 14 % v súlade s § 12 ods. 1 písm. b) zákona o zdravotnom poistení.

V nasledujúcich dvoch podkapitolách znázorníme spôsob vykazovania príjmov a výdavkov prameniacych z kryptomien v daňovom priznaní k dani z príjmov fyzických osôb - typ B, pričom predpokladáme, že v prvom prípade príjmy z realizácie virtuálnych mien samostatne zárobkovo činnnej osoby boli 15.000,- € a výdavky 11.000,- €, a v prípade druhom boli príjmy súkromnej osoby 8.000,- € a výdavky 7.500,- €.

3.5.1 Samostatne zárobkovo činná osoba

Fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na podnikanie, ktoré vydáva príslušný okresný úrad v závislosti od trvalého bydliska, môže v súlade so svojim živnostenským oprávnením sústrediť svoje aktivity na uskutočňovanie operácií s kryptomenami.

Príjmy a výdavky súvisiace so živnosťou, ktoré vstupujú do základu dane sa uvádzajú v IV. Oddieli, tabuľke č. 1 na riadku 2, ako možno vidieť na obrázku 26.

Obrázok 26 *Daňové priznanie fyzických osôb typ B, riadok 2*

2	zo živnosti	/ods. 1 písm. b)	15000.00	11000.00
---	-------------	------------------	----------	----------

Zdroj: Vzor daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb (typ B) za obdobie 2019

V našom prípade daňovník dosiahol z realizácie kryptomien pri uplatnení preukázateľných výdavkov rozdiel medzi príjmami a výdavkami (zisk) 4.000,- €. Ak by sa rozhodol využiť možnosť uplatniť paušálne výdavky, tieto by boli pri danej výške príjmu a upustenia od zaplateného poistného vo výške 9.000,- € a výsledný základ dane by bol 6.000,- €. Z uvedeného môžeme odvodiť záver, že sa daňovník rozhodol správne, keďže preukázateľné výdavky boli vo vyššej sume ako paušálne, čo malo pozitívny vplyv na zníženie výšky dane z príjmov aj poistného na zdravotné a sociálne poistenie. Po uplatnení nezdaniiteľnej časti na daňovníka následne zistíme základ dane, z ktorého vypočítame daň z príjmov.

Na obrázku 27 je znázornené, že fyzická osoba si môže zvoliť spôsob preukazovania výdavkov.

Obrázok 27 *Daňové priznanie fyzických osôb typ B, metódy uplatňovania výdavkov*

Uplatňujem preukázateľné výdavky z daňovej evidencie podľa § 6 ods. 11 zákona	
☒ Pri príjmoch podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona	☐ Pri príjmoch podľa § 6 ods. 4 zákona
☐ Pri príjmoch podľa § 6 ods. 3 zákona	
Uplatňujem výdavky percentom z príjmov podľa § 6 ods. 10 zákona	
☐ Pri príjmoch podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona	
☐ Pri príjmoch podľa § 6 ods. 4 zákona	

Zdroj: Vzor daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb (typ B) za obdobie 2019

3.5.2 *Súkromná osoba*

Pokiaľ fyzická osoba nemá otvorenú žiadnu voľnú či viazanú živnosť, ktorá by zahŕňala oprávnenie uskutočňovať operácie s virtuálnou menou, môže tieto operácie vykonávať na svoj súkromný účet. Vtedy sa jedná o ostatné príjmy a daňovník nemá pri tomto type príjmov nárok na uplatnenie nezdaniiteľných častí základu dane.

Informácie o príjmoch a výdavkoch z kryptomeny uvádza fyzická osoba, ktorá uskutočňovala operácie ako nepodnikateľ v rovnakom tlačive daňového priznania, ako samostatne zárobkovo činná osoba. Pre tieto účely je v tlačive VIII. Oddiel, tabuľka č. 3 riadok 16, ako je znázornené na obrázku 28.

Obrázok 28 *Daňové priznanie fyzických osôb typ B, riadok 16*

16	príjmy z predaja virtuálnej meny	/ods. 1 písm. t)	8000.00	7500.00
----	----------------------------------	------------------	---------	---------

Zdroj: Vzor daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb (typ B) za obdobie 2019

Výsledok činnosti v sume 500,- € bude súčasne základom dane aj vymeriavacím základom pre účely poistného na zdravotné poistenie.

Pri porovnaní obchodovania s kryptomenami pri fyzických osobách musíme vyjadriť názor, že viac sa táto činnosť oplatí realizovať v rámci živnosti z dôvodu možnosti uplatnenia paušálnych výdavkov, nezdaniteľnej časti a pod.

Záver

V dnešnej dobe majú ľudia takmer neobmedzené možnosti, ako realizovať svoje, často bláznivé, nápady. V mnohom im v tom pomáhajú najmä moderné technológie, ktoré sa vyvíjajú extrémne rýchlym tempom a to, čo je dnes prezentované ako prevratná novinka, môže byť o pol roka už zastarané. Mnoho spoločností aj súkromných osôb sa snaží dennodenne vyvinúť technológiu, ktorá zožne vo svete úspech a zapíše sa do dejín ako úspešný produkt, ktorý pomohol zo sveta spraviť lepšie miesto alebo zjednodušiť ľudom život.

Jednou z takýchto technológií je aj neuveriteľne sofistikovaný Blockchain, ktorý stojí za vznikom tisícok virtuálnych mien. Limity využitia tohto systému distribúcie údajov však určite nekončia pri kryptomenách. Práve naopak. Dovoľme si tvrdiť, že budúcnosť patrí práve tejto technológii a určite bude veľmi úzko spätá s našim každodenným životom.

S vývojom technológií súvisia aj mnohé operácie, ktoré je potrebné zaznamenať v účtovníctve subjektov, ktoré ich uskutočňujú. Problémom však je, že kým technológie sa vyvíjajú neuveriteľne rýchlo, legislatíva, ktorá sa tomu venuje, sa vyvíja až neuveriteľne pomaly. Dôkazom je práve virtuálna mena, ktorá uzrelo svetlo sveta už v roku 2009, no legislatívna úprava, ktorá sa virtuálnej mene venuje sa začala uplatňovať len nedávno. Možno teda tvrdiť, že virtuálna mena je už riadny „dospelák“, kým legislatíva na ňu naviazaná, je zatiaľ v plienkach. Táto skutočnosť bola citelná práve pri písaní tejto diplomovej práce, nakoľko existovalo mnoho otázok, no veľmi málo odpovedí. Nejednoznačnosť zákonov a zbytočná byrokracia rozhodne vývoju legislatívy nepridáva na sile či rýchlosti.

Vykazovanie kryptomeny v účtovnej závierke bolo v mnohom jednoznačné, no jej zobrazenie v účtovníctve a zdaňovanie je už iná šálka kávy. Správnosť vedenia účtovníctva a zdaňovania príjmov plynúcich z realizácie virtuálnej meny vidíme najmä vo veľmi dôslednej a presnej evidencii, či už s použitím analytických účtov v účtovom rozvrhu účtovnej jednotky alebo vedením samostatných evidenčných záznamov. Prax je totiž dôkazom, že chyby vo vedení účtovníctva a prioritne v zdaňovaní bývajú nájdené a následne potrestané, aj keď nemuseli byť úmyselné.

Veríme, že s virtuálnou menou začne obchodovať čoraz viac fyzických a právnických osôb a možnosť otestovať si svoje účtovné či daňové znalosti dostane mnoho

účtovníkov. Ved' nie nadarmo sa hovorí, že „účtovník je tvor, ktorý vyrieši majiteľovi problém, o ktorom nevedel, spôsobom, ktorý nepochopí“.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie

1. SMITH, Adam. *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Praha : Liberální institut, 2016. 904 s. ISBN 978-80-806389-60-8
2. HOSP, Julian. *Kryptomeny : Bitcoin, Ethereum, Blockchain, ICO and Co.* 1. Bratislava : Tatran, 2018. 172 s. ISBN 978-80-222-0945-8
3. LÁNSKY, Jan. *Kryptoměny*. 1. Praha : C. H. Beck, 2018. 144 s. ISBN 978-80-7400-722-4
4. PROCHÁZKA, David. Accounting Measurement of Investments into Cryptocurrencies. In: *Účetnictví a auditing procesu světové harmonizace*. – Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2018, s. 128-133. ISBN 978-80-245-2278-4

Príspevky v zborníkoch, časopisoch

5. ŠLOSÁROVÁ, Anna - BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. Virtuálna mena v účtovníctve podnikateľa účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva. In: *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2018, roč. 26, č. 11, s. 2-6. ISSN 1335-2024

Právne predpisy

6. Stanovisko Európskej centrálnej banky z 12. októbra 2016 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernica 2009/101/ES č. 2016/C 459/05.
7. Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/10386/2018-721 k postupu zdaňovania virtuálnych mien
8. Opatrenie MFSR zo 14. novembra 2007 č. MF/24342/2007-74 ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení opatrenia z 27. novembra 2008 č. MF/24485/2008-74, opatrenia z 12. marca 2009 č. MF/10294/2009-74, opatrenia z 3. decembra 2009 č. MF/25238/2009-74, opatrenia z 26. novembra 2010 č. MF/25000/2010-74, opatrenia z 13. decembra 2011 č. MF/26582/2011-74, opatrenia z 20. novembra 2013 č. MF/17613/2013-74, opatrenia z 3. decembra 2014 č.

MF/22612/2014-74, opatrenia z 2. decembra 2015 č. MF/19760/2015- 74, opatrenia z 19. septembra 2018 č. MF/13135/2018-74 a opatrenia z 5. decembra 2018 č. MF/16715/2018-74

9. Opatrenie MFSR z 13. decembra 2007 č. MF/27076/2007-74 ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov v znení opatrenia z 27. novembra 2008 č. MF/24101/2008-74, opatrenia z 12. marca 2009 č. MF/10154/2009-74, opatrenia z 3. decembra 2009 č. MF/25454/2009-74, opatrenia z 30. novembra 2010 č. MF/25065/2010-74, opatrenia z 15. decembra 2011 č. MF/26567/2011-74, opatrenia zo 16. decembra 2013 č. MF/17694/2013-74, opatrenia z 24. septembra 2014 č. MF/15523/2014-74, opatrenie z 2. decembra 2015 č. MF/18451/2015-74 a opatrenia z 12. septembra 2018 č. MF/13414/2018-74 v znení neskorších predpisov
10. Opatrenie MFSR č. 23054/2002-92 zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov
11. Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
12. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov
13. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov
14. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
15. Zákon č. 563/2009 Z. z. Zákon o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
16. Zákon č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
17. IAS 2 Zásoby
18. IAS 7 Výkazy peňažných tokov
19. IAS 32 Finančné nástroje: prezentácia
20. IAS 38 Nehmotný majetok

- 21. IFRS 9 Finančné nástroje
- 22. IFRS 13 Oceňovanie

Elektronické dokumenty

- 23. MORAVČÍK, Matúš. Coinbase: Čo to je a čo má spoločné s kryptomenou ako Bitcoin, Litecoin či Ethereum? [online]. In: *Techbyte*. 2018 [cit. 2019-09-27]. URL: <<https://www.techbyte.sk/2018/01/coinbase-bitcoin-litecoin-ethereum-zmenaren/>>
- 24. Národná banka Slovenska. *Informácia Národnej banky Slovenska k regulácii podnikania v oblasti kryptomien* [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska, Mar. 2018 [cit. 2019-04-10]. URL: <<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-prakticke-informacie/upozornenia-a-oznamenia/informacia-narodnej-banky-slovenska-k-regulacii-podnikania-v-oblasti-kryptomien>>
- 25. European Central Bank. *Virtual Currency Scheme* [online]. Frankfurt am Main: European Central Bank, Oct. 2012 [cit. 2019-10-03]. ISBN 978-92-899-0862-7. URL: <<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf>>

Zoznam príloh

- Príloha 1: Účtovný denník – Hranol, s. r. o.
- Príloha 2: Súvaha – Hranol, s. r. o.
- Príloha 3: Výsledovka – Hranol, s. r. o.
- Príloha 4: Účtovný denník – Panda, o. z.
- Príloha 5: Súvaha – Panda, o. z.
- Príloha 6: Výsledovka – Panda, o. z.
- Príloha 7: Portál Coinbase